

DOMOLJUB

Ishala vank šetrtok. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 vin., za Ameriko in drugo tute države 4 K 60 vin.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vin.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Stev. 4.

V Ljubljani, dne 26. januarja 1910.

Leto XXIII.

Pogled naprei.

Prihodnji mesec se snide državni zbor. Čas še ni natančno določen. Kakor poročajo časopisi, misli vlada na 10. februarja, toda zdaj se razgovarjajo še Čehi in Nemci na Češkem zavoljo svojega deželnega zbora. Če se ti sporazumejo, bo gotovo sklican vsaj za teden dni češki deželni zbor in vsled tega se državni zbor zavleče. Na Češkem čaka deželni zbor že dve leti, kdaj se bo Nemcem zljubilo dopustiti, da se vsaj začne. Bil je že parkrat skupaj, toda Nemci so z najsurovejšo obstrukcijo zabranili, da se ni volil niti deželni odbor, kaj še-le kak drug odsek. Upati je, da jih sreča pamet. Naj si razbijajo glave, kolikor jim je drago, tega vendar ne bodo spravili s sveta, da sta na Češkem dve tretjini Čehov in le ena tretjina nemška, in da s silo ne morejo nič doseči.

Kaj bo pa v državnem zboru? Eno je gotovo: Ministrski predsednik s sedanjimi ministri ne pride več v zbornico. Tu se bo izvršila izprememba. Splošno so vsi prepričani, da zdaj še ni mogoče ministrstvo, v katerem bi bili po večini poslanci ministri. Za to je treba še časa. Vsled tega bo cesar izbral druge može: višje uradnike ali člane iz gosposke zbornice. Naša zahteva, ki jo vneto podpirajo češki kmečki poslanci, je znana: En naš zaupnik mora priti v ministrstvo. Končno odločuje seveda cesar; toda ministrski predsednik, ki je odgovoren za vsa imenovanja, dobro vé, da brez tega ne pride naprej, naj reko Nemci, kar hočejo.

Med nemškimi strankami se bo marsikaj izpremenilo. Že zdaj se kaže, kako so krščanski socialci in liberalni Nemci med seboj razbiti. Na Dunaju

se v deželnem zboru kregajo in zmerjajo in po shodih se napadajo kar za stavo. Prej so bili krščanski socialci zašli v liberalne mreže; dasi imajo večino med Nemci, so vendar pravzaprav morali pobirati samo stopinjce za liberalci. In pri teh so odločevali najhujši kričači. Ko se je posrečilo našim poslancem spraviti izpremembo poslovnika do glasovanja, so se s tem obenem liberalni Nemci ločili od krščanskih; prvi so glasovali proti; drugi so bili na naši strani. S tem je bil led predrt. Krščanski socialci so spoznali, da je bila ljubezen z liberalci nevarna zanje. Liberalna stranka jih je samo izrabljala in jih goljufala, kjer je le mogla. Zdaj se trgajo od nje in upati smemo, da se ta pregrešna zveza v prejšnji obliki nič več ne obnovi.

Politično vreme kaže v tem oziru na lepo. Čisto gotovo je namreč, da se morajo ministri, ki zdaj stopijo pred državni zbor, zavezati, da bodo z vso svojo močjo skrbeli, da se poslovník, ki je bil sklenjen za eno leto, stalno izpremeni v zmislu znanega predloga naših poslancev. S tem je pa tudi gotovo, da se bodo liberalni Nemci sklali med seboj. Nekaj zopernih in popolnoma nespravipljivih petelinov, med njimi posebno poslanci s Češkega, jih bo seveda odločno proti izpremembi; drugi se utegnejo spametovati. Že zdaj jih je več med njimi, ki pritrjujejo našim načelom glede na poslovník. Tisti, kateri bodo proti, bodo morali biti tudi proti vladi, ki bo zahtevala izpremembo in bodo vsled tega lepo pri strani obsedeli, ter z godrnjanjem, pa tudi z dolgovoznimi napadi igrali ulogo manjšine. Ni čuda, da bi radi Nemci ohranili sedanjo vladu. Izmed poslancev, ki so ministri, je pravzaprav samo eden glasoval za izpremembo poslovnika, Poljak Dulemba. Krščanski socialci

Vajskirhner in Poljak Bilinski sta šla ven; liberalni Nemec Šrajner je pa naravnost proti glasoval. Že iz tega se vidi, da taki može ob izpremenjenem poslovníku ne morejo več sedeti na ministrskih stolihi.

Če se pa liberalni Nemci razbijejo, izgube s tem veliko svojega pomena. Dozdaj so bili, zlasti vsled tega, ker so imeli v narodnih stvarih komando tudi nad krščanskimi socialci, pravzaprav v vseh rečeh poglavitni. Najimnitnejša ministrstva: šolski, pravni in železniški so bila zastavljena z možmi njihove stranke. Ko jih bo manj, in ko krščanski socialci ne bodo več njihovi kužki, bodo morali biti zadovoljni z manjšim vplivom. To bo na vsak način zelo zboljšalo razmere nam v prilog.

Za naše poslance Vseslovenske Ljudske Stranke, pa s tem, če se presnuje ministrstvo in tudi, če pride kak Jugoslovan za ministra, še ni rečeno, da bodo zato podpirali vladu. Premislili se bodo dvakrat, trikrat, preden se bodo kam zvezali. Dobro si bodo ogledali vso vladu in samo, če bo utemeljeno upanje, da se bo odslej drugače postopalo z nami, se bodo priklopili vladnim strankam. Naj že bo, kakor bo, to je gotovo, da od svojih čeških zaveznikov, s katerimi so se borili dosedaj, ne bodo odstopili. Drže se pa tudi slejkoprej načela, da morajo vsi Jugoslovani skupaj marširati, in da se mora ohraniti zveza slovanskih poslancev v »Slovanski Enoti«.

Naše ljudstvo jim zaupa; na tem temelju stoje in so pripravljeni na vse, kar prinese bodočnost. Nadejati se pa smemo, da se iz dobrega začetka, ki je že tukaj, razvije res na vse strani boljša politika v korist naše zanemarjene domovine in njenega čvrstega ljudstva.

Deželni zbor kranjski.

(Dalje.)

SEJA V PETEK, 14. JANUARJA.

Obravnavala so se poročila finančnega in upravnega odseka. Finančni odsek je predložil poročila o proračunih muzejskega in grškega zaklada, zaklada deželne prisilne delavnice in deželnega kulturnega zaklada. — Vsa potrebščina za muzej znaša 35.202 K, a primanjkljaj 28.104 K. Pri tej priliki je baron Schwegel zahteval reorganizacijo muzeja in ustanovitev obrtnega muzeja. Za obrtni muzej je iz državnih sredstev že nabranih 150.000 kron.

Poslanec Jarc

je povedal, kako slabo se je gospodarilo v muzeju. Izginili so zlati stari denarji, poginile žuželke. Nered je vladal povsod. Stari inventarni zapisniki so netočni, o sedanjem arhivu niti inventure nimamo. Deželni odbor je sedaj nastavljal sposobno moč. Nujno je potreba pregledati, da uredimo to, kar imamo, da vidimo kaj imamo. Potem bomo šele vedeli, kaj nam je narediti. Takrat pridemo tudi s primernimi predlogi pred deželni zbor.

O prisilni delavnici

je poročal poslanec Margheri. Potrebuje se 239.461 K, a pokritja je 191.220 kron. Ob tej priliki je privzdignilo bivšega hišnega zdravnika v prisilni delavnici poslanca dr. Oražna, da je spustil »styaren« govoreček, da je povedal to, kar bi bil moral naznaniti dež. odboru takrat, ko je bil še hišni zdravnik, a je takrat previdno molčal, ker ni povedati utegnil. Ko je bila njegova dolžnost hoditi v prisilno delavnico, je prišel za pet minut, a potem je hitro odkuril. Pustiti je moral ondi službo. Dr. Oražen je imel pa tudi res strašne pomisleke proti prisilni delavnici. Pomislite: Stranišča smrde, kaznjenci režejo kruh s pipci, (ali si ga bodo s slamoreznico? Opomba stavca.) umivalniki so slabi in kaznjenci se ne umivajo prav. Prisiljence privezujejo v ječah. Tobak kade in žvečejo. Dobe ga osem zavojev mesečno, kar je po njegovem mnenju preveč. In nekaj prisiljencev se je že obesilo in križ božji! na prisilni delavnici imajo še sedaj dvojezične napise, ali niso to stvari, ki silijo sedaj dr. Oražna, da se mu želodec obrne. A prej je možiček — molčal. Pa tudi sedaj je pozabil povedati, da so prisilno delavnico upravljali liberalci, ki so do zadnjega časa itak vso oblast v deželi imeli. Povsem umestno je bilo, da ga je grof Barbo ostro, a pošteno zavrnili. Čudil se je, kje je bil dr. Oražen takrat, ko je bil hišni zdravnik tam doli. Zakaj takrat ni izvrševal svojih dolžnosti. Zakaj ni takrat povedal, da smrde stranišča, in so še druge pomanjkljivosti?

21

Zbornica se je kaj prijetno zabavala, ko je krtačil Barbo bivšega hišnega zdravnika. Halo je bil še večji, ko je dr. Oražen odgovarjal, da zdravstvene razmere v prisilni delavnici »ni so bile njegova stvar«, in da je bila komedija popolna, je dr. Oražen, ki je prodal svojo pivovarno Nemcem, podpisal nemško kupno pogodbo, v nemškem jeziku prodajo pivovarne objavil itd. grajal dvojezične napise. Če nima liberalna stranka boljših narodnjakov, naj ostane le za voglom.

O gledališču

je poročal poslanec Kobi. Stroški 25.074 K, primanjkljaj 23.424 K, katerega pokrije deželni zaklad. V razpravi predlaga dr. Triller, da naj se deželni zbor pogaja z mestno občino, da bi prevzela gledališče Ljubljana. Mesto je pripravljeno prevzeti gledališče z vsem dolgom v znesku 100.000 K. Kobi mu odgovarja, da se finančni odsek o tem ni posvetoval. Res je pa, da dr. Trillerjeva trditev ni resnična. V dopisu magistrata stoji, da prevzame mesto gledališče z vsem inventarjem, a dolg naj plača dežela in dežela naj daje tudi vsakoletno podporo. Tako je ponudba mestne občine, ne pa kakor trdite Vi. Dr. Triller: O ne! Sklep je bil tak, kakor sem jaz povedal. Ponudba je napačna.

Kobi: Prosim, tu vendar stoji Hribarjev podpis! (Smeh.) Triller pogleda. Je pomota!

Poslanci so hodili gledat Hribarjev podpis, ki res nima nobene politične veljave več.

Kobi: Potem se pa še podpora zahteva. Mi imamo svoja izobraževalna društva, ki zidajo dvorane, prirejajo predstave, a dež. podpor vendar ne zahtevajo. Dr. Novak: »Od slov. gledališča ima vse ljudstvo koristi, od predstav na deželi pa Ljubljančani nimajo.«

Kobi: Pri nas v Borovnici prirejamo dobre predstave, in prišli so k nam že Ljubljančanje, pa zato še nihče ni zahteval podpore od ljubljanske občine. (Smeh in odobravanje.) Predlogi finančnega odseka in dr. Trillerja so bili sprejeti.

O deželnem kulturnem zakladu

je poročal poslanec Povše. Stroški 17.320 K.

O grški šoli

je poročal poslanec grof Margheri. Potrebščina 62.942 K se pokrije deloma z državno podporo, šolnino, iz gospodarstva, a primanjkljaj 49.056 K se pokrije iz dež. zaklada. Sprejeto.

Podkovski šoli

se da za pet let podpore 2000 K. Denar se izroči »Kmetijski družbi« za vzdrževanje šole s pogojem, da se ustanovi kuratorij, v katerem bo tudi dežela primerno zastopana. Se sprejme. Daljša

razprava se vname o poročilu finančnega odseka

O pristavi za izrejo mlade živine.

Grof Barbo predlaga: Deželni odbor se poblašča napraviti pristavo za izrejo mlade živine. Pooblašča se, da kupi, če le mogoče v gorah, posestvo z zadostnimi pašniki, s potrebnimi hlevi in z vsemi za racijonelen in vzoren obrat potrebnimi sredstvi. V ta namen se pooblašča, najeti posojilo sto tisoč kron, ki naj se obrestuje največ po 4¼% in povrne v 10—20 letnih obrokih.

V imenu naše stranke nastopi proti temu predlogu poslanec Demšar, ki izvaja: Predlog poročevalca ima morda nekaj dobrega na sebi, če se presoja s stališča velikega posestnika. Če imam pa pred očmi naše razmere in našega kmeta, ki upa od izreje bikov dobiti nekaj dohodkov iz živinoreje, se s tem predlogom ne morem strinjati. Lani sem naštel nekaj zahtev in želja za povzdigo živinoreje, a zdi se mi, da so bile te zahteve v primeri s tem predlogom zelo skromne. Grška šola nas precej stane, tam se naj naredijo poskušnje z izrejo mlade govedí. Če nima pašnikov, naj se na kak način dobe. Podpirajo naj se pa vzorni hlevi, postajališča za prešiče. Dežela ne bo kupila sveta po ceni. Zidati bi bilo treba drage hleve, najeti za vsako plačo posle itd. Naš kmet s svojo družino veliko ceneje izreja živino, kakor pa dežela.

Dvomim, da bi mogla dežela pokazati, da je dober živinorejec, kakor se je pokazalo, da je slab lesorejec, dasi je veliko lažje upravljati in gojiti gozde kakor pa živino. Mlado živino, ki bi se upeljala na pristavi, bi morali upeljati za drag denar iz tujih dežel. Pravzaprav bi napravili konkurenco domačemu živinorejcu, ki bi svoje mlade živine za primeren denar ne mogel prodati. Ustanovilo se je že mnogo živinorejskih zadrug, te bodo imele nalog, da bodo preskrbele dovolj mlade živine. Svarim, da bi se kar 100.000 K posojila dovolilo za pristavo. Predlagam: Predlog finančnega odseka naj se odstopi deželnemu odboru, ki naj to vprašanje temeljito preuči in o tem deželnemu zboru poroča. Predlog je obveljal.

Upravni odsek je podal poročilo o prošnji županstva občine Brusnice za uvrstitev občinske ceste Velike Brusnice — Gabrje med okrajne ceste. Izročilo se je deželnemu odboru, da zasliši cestni odbor novomeški.

O ustanovitvi kmetijskih šol za Gorenjsko in Notranjsko je poročal poslanec Piber in predlagal: Deželnemu odboru se naroča, da proučuje, koliko bi bilo mogoče ustanoviti kmetijske šole tudi na Gorenjskem in Notranjskem. Dokler se pa to ne more izvršiti, naj se ozira pri podelitvi deželnih podpor ali ustanov za obisk zimskih tečajev na deželni šoli grški, na

prosilce iz Gorenjske in Notranjske. V svojem govoru je Piber povdarjal, da je na Gorenjskem poleg živinoreje važno tudi sadjarstvo in gozdarstvo. Ko bi naši kmetje znali izkoriščati vse to, bi imeli veliko lepše dohodke. Kmetijska strokovna šola je za Gorenjce potrebna. Važna je čebeloreja. Planšarstva se ne morejo učiti na Grmu.

Poslanec Ravnikar se je pote goval za enako šolo na Notranjskem.

O živinozdravniku v Trnovem,

kateraga je zahteval posl. Ravnikar, je poročal Piber, ki je priporočal deželnemu odboru, naj se ozira pri nameščanju živinozdravnika na ilirsko-bistriški okraj. Podpiral ga je poslanec Ravnikar, ki je izrekel željo, da bi vsak sodni okraj imel svojega živinozdravnika.

O podpori za tečaje, v katerih bi se učili odrasli brati in pisati,

bo sklepal finančni odsek.

Zupanstva v Prevojah, Lukovici, Krtini, Rafolčah in Spodnjih Kosezah imajo na piki vrane in srake. Na predlog dr. Kreka se odstopi to deželnemu odboru, ker se je določil kredit za pokončavanje škodljivk. Tudi dobimo nov lovski zakon. Občine naj se pouče, kaj jim je storiti glede pokončavanja škodljivk.

Šolski donesek od nepremične imovine.

Sprejela se je postava, kakor jo je sestavil deželni odbor leta 1902. Po tej postavi se bo plačevalo šolski donesek tudi potem, ako se bo zapuščinska razprava vršila zunaj dežele, kar se sedaj ne vrši. Ko se je vršila obravnava po Bornu, bogatem veleposestniku na Gorenjskem, se od njegovih posestev ni plačalo nobenega vinarja šolskega prispevka.

Zaradi

klanca pri Vinicah

na deželni cesti Ribnica-Sodražica se je sklenilo: Deželnemu odboru se naroča, da se zaradi znižanja ali preložitve klanca dogovori s cestnim odborom ribniškega okraja.

Daljša razprava se je vnela pri poročilu upravnega odseka

o belokranjski železnici,

katero je zastopal poslanec Jaklič. Dejal je: Že meseca oktobra je belokranjski poslanec z ogorčenjem ožigosal postopanje vlade, ki sklenjeno zgradbo belokranjske železnice na vse načine zavlačuje. Letos bi imela že steči železnica iz Novega mesta do hrvaške meje, a nihče še ne vé, kod pojde proga. Čisto umljivo je, da je ljudstvo ondodnih krajev razburjeno in opravičeno sklepa, da ne bo nič. Meseca decembra lanskega leta se je izvršila že druga revizija trase. Ljudje so uverjeni, da je bilo že dovolj merjenja in dovolj komisij in da se že vsekako lahko odloči, kod se bo železnica gradila. Predlaga: c. kr. železniško ministrstvo

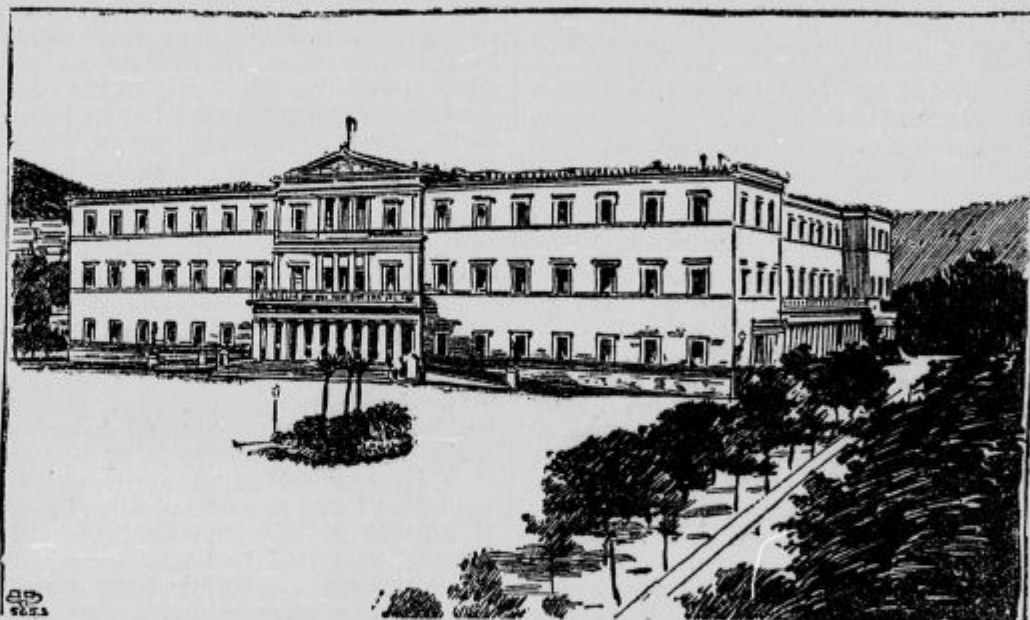
se pozove, da se sedaj, ko je izvršena revizija trase za belokranjsko železnico, takoj odloči za primerno traso, ki bi najbolj koristila prebivalstvu Kranjske dežele. Ministrstvo se pozivlja, da z zgradbo takoj prične. Za poročevalcem se je takoj oglašil posl. Dular, ki je pozdravljal predloge, s katerimi se hoče pritisniti na vlado, da z zgradbo prične. Ljudstvo je ogorčeno, ker vlada ne drži obljube. — Višnikar nekako zagovarja vlado, češ, da je krivo zavlačevanje to, ker se je izdelalo preveč načrtov. Zupančič želi, da bi se deželni zbor izrekel, katera proga naj se izbere in stavi tak predlog. Poslanec Matjašič zahteva, da se napravi menjavalni kolodvor v Metliki, da se bo promet vršil na Kranjskem, ne pa na Hrvaškem. — Dr. Šusteršič naglaša, da so poslanci S. L. S. storili v držav. zboru, kar je bilo mogoče, da se omogoči zgradbo te železnice. Se bi se bila zgradba te železnice odlo-

na prošnjo veljavnost dovolnic zopet podaljša.

C. kr. okrajno glavarstvo v Kočevju pa pri izdajanju dovolnic za izvrševanje krošnjarske obrti postopa čisto samovoljno. Izdaje namreč take dovolnice samo za pol leta, dasi morajo krošnjarji plačati davek takoj za celo leto. Neprilike imajo krošnjarji tudi zaradi tega, ker postopa c. kr. okrajno glavarstvo pri reševanju prošenj za podaljšanje veljavnosti dovolnic silno počasno in zanikrno. Po eden do dva meseca pretečeta, predno dobi krošnjar na svojo prošnjo tudi odgovor. Krošnjar, ki svoji prošnji navadno tudi dovolnico priloži, ima večkrat sitnosti, ker se ne more izkazati z dovolnico, zaradi tega se krošnjarjem godi krivica in trpe dostikrat občutno škodo.

Vprašamo gosp. dež. predsednika:

1. Ali hoče ukreniti vse potrebno, da bo c. kr. okrajno glavarstvo v Ko-

KRALJEVI GRAD V ATENAH POGOREL.

žila, ko bi poslanci S. L. S. ne bili zastavili vse svoje moči zanjo. Finančni minister je pa porabil denar, ki je bil namenjen za zgradbo, v druge namene, izgovarjal se je, da se še ne vé, kod pojde proga. Protivi se, da bi se deželni zbor izjavil za predlog Zupančičev. Predlogi upravnega odseka so bili sprejeti, a odklonjen Zupančičev predlog.

Gangl

je zahteval podporo za škodo, ki jo je naredila povodenj v Idriji. Predlog se izroči finančnemu odseku. Koncem seje se je prečitala interpelacija poslancev Jakliča, Bartola in dr. Pegana na deželnega predsednika zaradi

krošnjarskih dovoljenj.

Glasl se:

V krošnjarskem zakonu z leta 1852 stoji v § 7. izrečno, da se izdajajo dovolnice za izvrševanje krošnjarske obrti za dobo enega leta in da se potem

čevju izdajalo dovolnice za izvrševanje krošnjarske obrti za celo leto, kakor stoji v zakonu?

2. Kaj namerava ukreniti, da bo c. kr. okrajno glavarstvo v Kočevju v bodoče poleg drugih prošenj tudi prošnje krošnjarjev za podaljšanje veljavnih dovolnic hitreje reševalo?

Ob pol 7. zvečer je zaključil deželni glavar sejo.

Izobrazbi

NAŠ NARODNI BOJ.

V zadnem času čitajo gotovo »Domoljubovi« bralci v vsaki številki med političnimi novicami o nespornostni med avstrijskimi državniki različ-

ni narodnosti. Nemci hočejo imeti vedno prednost pred slovanskimi narodi, hočejo jih zatirati, vladati proti njim. Zlasti na Slovence so hudi in naše voditelje bi najrajši utopili v žlici vode, ker samozavestno in ponosno zahtevajo pravic, ki nam gredo po božji in človeški postavi. Nemci so že mislili in si veselja meli roke, da nas pomandraj brez obotavljanja in sezi dajo svoj most do Adrije. Toda vsteli so se. Zadeli so na hud odpor, kakoršnega se niso nikoli nadejali. Zato pa tem bolj besne in se zaganjajo v slovensko posest, utrgati nam hočejo kos za kosom, potujčiti hočejo našo deco, da bo zaničevala svojo lastno mater, da jo bo sram lastnih bratov in sester. Zdi se nam potrebno in koristno, da se tudi »Domoljubovi« čitatelji seznanijsaj malo z našim narodnim bojem, da spoznajo njegovo zgodovino, njegove vzroke in da se zavedo naših potreb in težkega stališča, v katerem živijo bratje ob meji.

Kdor bi mislil, da se je naš narodni boj pričel šele včeraj, da so ga morda rodili še-le takozvani tabori od leta 1860. dalje, bi se jako motil. Odkar smo se naselili Slovenci po lepih poljanah naše sedanje domovine, skoro nismo imeli miru pred sovražniki. Napadali so nas nemški Bavari, divji Obri in prevzetni furlanski Italijani. Komaj dobrih sto let smo živeli pod svojimi knezi, neodvisni in svobodni. Žalibog, da so bili ti dnevi tako kratki. Bili so kot svitla zvezda, ki zatone hitro za goro. V osmem stoletju so nas napadali leto za letom Obri. Prišli so v naše lepe pokrajine, si nagrahili bogatega plena, morili in požigali ter tirali s seboj mlade moše in čvrste fante, da so jim služili v boju, pri delu na splavih in na polju. Prišli so Obri in odšli. Naši pradedje pa so občutili svojo težko usodo prav bridko, postavili so se pogosto nasprotniku v bran, da, napadli so ga celo na njegovem lastnem ozemlju in marsikaterikrat je odnesel Ober iz boja krvavo butico. A kolikokrat so prišli sovražniki nenadoma na svojih nizkih, čilih konjih kakor nekdanji divji Huni in jo pobilskovo zopet odkurili. Bili se grozna nadloga za Slovence. Da bi se jih odkrižali, so poklicali na pomoč sosedne nemške Bavare. Z veselo dušo so se odzvali dobri sosedje in pomagali zapoditi Obre iz dežele. Tedaj so pa postali naenkrat prevzetni in oholi in so si začeli domišljati kakor jež, ki je zbadal lisico v brlogu, da so gospodarji slovenskih dežel. Naprtili so Slovincem svoj jarem na hrbet, Slovenci so morali priznati njih vrhovno oblast. Ne dolgo potem je podjarmil Bavare frankovski, oziroma nemški cesar Karol Veliki. Z Bavari vred so prišli pod njegovo oblast tudi Slovenci. Tako se je začela naša narodna sužnost, naš narodni boj, ki je trajal skozi stoletja. Vzeli so nam domače pravo, odstavili domače kneze, hoteli so nam uničiti domače šege in navade. Nemška pravica nas je sodila od tedaj,

nemški cesarji so vladali nad nami, slovenski kmet je bil podložen nemškemu grofu. Od tedaj nam je narodni sovražnik izpodjedal neprenehoma narodno posest. Vzel nam je dve tretjini Koroške, ki je bila kraljica Slovenije, vzel del Tirolske, del Gornjega Avstrijskega, del Nižjega Avstrijskega, del Štajerskega. Kot črv se je zajedel v naše telo, hotel nas do cela otrovati, uničiti in preko naših trupel korakati proti Adriji in Balkanu. In čuditi se moramo sami sebi, da nas niso uničili in zagreblili. A ne smemo se čuditi preveč. Pomisliti moramo le na našega trdnega kmeta, ki je ohranil domače navade, ki je z vsem ognjem ljubil svoj dom, da ga obvaruje pred pogubo. Naj so še tako butali viharji ob hišo slovenskega kmeta, podreti je niso mogli. V njej je bival zdrav, krepak, veren rod, ki je obračal oči kvišku v vseh nadlogah in težkem življenjskem boju, ki ga niso uklonile vse kljubovalne sovražne sile.

Poglejmo malo, kako se godi našim bratom na meji! Nemci so si zbrali za geslo na Koroškem in Štajerskem: potisniti Slovence čez Dravo. Že par desetletij se razvija ta boj za Dravo. Z vsemi sredstvi poskušajo Nemci izpodrinuti Slovence z levega brega Drave, hočejo se vgnездiti v lepih dolnekoroških dolinah, kot povodenj poplavlja celovško okolico in si hočejo osvojiti vas za vasjo, če ne drugače pa z vpitjem, razgrajanjem in demoralizacijo mladine. Na Štajerskem nam hočejo vzeti ves kos krasnega ozemlja od Spielfelda do Maribora, hočejo nam vzeti vinorodne Slovenske gorice, biser Štajerske dežele, hočejo nam odtrgati lepi kos zemlje ob Muri notri do ogrske meje. In žalostno dejstvo je, da Slovenci v Dravski dolini nazadujemo. Tekom desetih let je padlo ob Dravi deset slovenskih občin v nemške roke. In nemška povodenj se ne ustavlja, ampak napreduje. — Kaj je temu vzrok? Vzroki so najraznovrstnejši, gospodarski, socialni, politični, verski itd. Odporna sila slovenskega življa je v tistih krajih zelo majhna, ali je pa sploh ni. Ljudstvo je navadno gospodarsko odvisno od Nemcev. A temu bi se dalo odpomoči. Najhujše je navadno, da je нравno pokvarjeno, sprideno že v mladosti, v prvih detinskih letih, udano razposajenosti in alkoholu. Tako je samoposebi umljivo, da se ne more ohraniti tak rod, da mora propasti. Ako bi bil na meji zdrav, duševno in telesno čil narod, gospodarsko samostojen, potem bi bil naš narodni boj z nasprotnikom veliko lažji; svesti bi si bili lahko vedno in povsod zmage.

Upoštevati pa moramo pri tem še eno jako važno dejstvo, ki je za nas najbolj pogubonosno. To je organizirano delo nasprotnikov. Nemci delajo po načrtu, pa ne morda poedinci, ne, kdor nemško čuti in govori, skoro gotovo pripomore pri ponemčevalnem delu proti Slovincem. Predvsem je vlada naklonjena Nemcem. Še nikoli ni me-

rila z enako mero Slovincem in Nemcem. Taka je bila pred petdesetimi leti, taka je tudi danes. V popolnoma slovenskih krajih nastavlja nemške uradnike: sodnike, adjunkte, davkarje, glavarje, komisarje železnične uradnike itd. In ti so navadno vsi hudi nacionalci, ki bi Slovence najrajši spravili s sveta. Kako tak uradnik občuje s slovensko stranko, si lahko vsakdo misli. Kaj bi se zgodilo slovenskemu uradniku, če bi si dovolil kaj takega napram Nemcem!

Šola je zlasti na Koroškem prava ponemčevalnica. Otrok se uči sicer v prver. razredu po predpisu slovenskega branja. A abecednik je podoba pravega barbarstva dvajsetega stoletja. Slovenske besede so pisane z nemškimi črkami. Tako se slovenska deca niti ne more naučiti slovenskega pravopisa in slovenskih črk. Od prvega razreda dalje ne čuje otrok več slovenske besede. Ubija se mu v glavo nemščina in ko dokonča šolo, ne zna ne slovenščine, ne nemščine. Nemčurški učitelji zrajo pri poduku pobožno zavijati oči in hvaliti moč nemške kulture in zaničevati Slovence, norčevati se iz njih preteklosti, njih šeg in navad. Tako vsade z najnižjimi nagoni v mlada, do vzetna srca čut sovražstva in nevolje do lastnih bratov. Narodne učitelje in učiteljice preganjajo šolski nadzorniki in deželni šolski svet kot slovenske hujšake in jih predstavljajo v čisto nemške kraje, samo da ne morejo vzgajati dece v materinem jeziku in narodnem duhu. Skoro nič boljše ni na štajerski slovenski meji. Pogosto se, žalibog, dobi tam učitelje nemčurje, ki so se za Judežve groše dali podkupiti od Nemcev in rujejo zoper rodne brate. In če so poturice hujše od Turkov, je znana resnica.

Nemci imajo šolsko družbo, ki se je pravi Schulverein. Njen namen je, kakor pravi sama: pospeševati šolstvo povsod na jezikovnih mejah in jezikovnih otokih, posebno na ta način in s tem, da ustanavlja nemške šole, kjer ne morejo manjšine doseči javnih šol in s tem, da ustanavlja v jezikovno mešanih krajih otroške vrtce z namenom, da ohrani otrokom nemških staršev njihov materini jezik. To je lep namen. Vprašanje je pa, če Schulverein to izpolnjuje. Seveda; a pri svoji vestnosti gre preko meje svoje dolžnosti. V šole, ki jih ustanavlja Schulverein, hodijo večinoma otroci slovenskih staršev. Po štajerskih in koroških slovenskih krajih se naseli par bogatih Nemcev tovarnarjev ali trgovcev, gostilničarjev ali bogatih posestnikov. Ti spravijo v gospodarsko odvisnost ubožnejše Slovence, ki plešejo potem kakor jim oni godejo. Schulverein ustanovi tam šolo na nasvet nemškega bogatina, ki pošilja vanjo svojih par otrok in prisili svoje odvisne delavce, da tudi oni zapišejo svojo deco v ponemčevalnico. Ljudje so ondi narodno nezavedni, zdi se jim imenitno, če znajo njih otroci nemško. In deca, ki

hodi v te šole, postane vedno nemščur-ska, odtuji se svojemu narodu in jeziku, ker ji dan za dnevom ubijajo nemški učitelji v glavo velikost nemškega jezika in nemške kulture. Za Schulverein, za ponemčevanje slovenske, pa tudi druge slovanske dece, izdajo Nemci leto za letom velikanske svote. Za primero navedem le par števil. L. 1908. je dobil Schulverein od članov 281.073 K 82 vin., od darovalcev 261.157 kron 48 vin., od dedščin 143.575 K 6 v., od ustanovnikov 8.778 K 99 vin. itd. Vsega skupaj je prejel **1.115.673 K 69 v.** In vse to je izdal za podporo in zidavo raznih ponemčevalnih šol in otroških vrtcev. Posebno letošnje leto so dohodki grozovito narastli, ker je pesnik in pisatelj Rosegger pozval nemški narod, naj nabira dvamilijonski sklad za napredovanje in obrambo zatiranega nemškega naroda, ali bolje za ponemčevanje slovenske in slovanske dece sploh. In gotovo nabere tista 2.000.000 Nemci, predno mine leto dni; da, mor-da ne bo treba niti pol leta. Svojih šol ima Schulverein 25, otroških vrtcev 57, podpira pri ponemčevanju 79 šol in 101 otroški vrtec, plačuje razne učitelje, podpira študente itd., itd.

(Konec prihodnjic.)

Polničen pregled

DRŽAVNI ZBOR.

Nemci le predobro čutijo, da pomeni trdna zveza slovanskih poslancev konec njihovi zlati dobi, ko so lahko vladali v Avstriji, kakor se jim je ljubilo. Zato pa napenjajo vse sile, da bi pripravili Čehe do sporazuma z njimi, račun pa naj bi plačali Jugoslovani. Sedaj pišejo Nemci, da za državo ni nujnejše stvari, kot je zveza Čehov in Nemcev, brez katere je menda Avstrija neizogibno izgubljena. Tisti Nemci, ki vedno pišejo o zaostalosti Slovanov, pojejo sedaj cele slavospeve češki kulturi in se kar ne morejo potolažiti vsled izgube, ki jo trpi vsled spora med Čehi in Nemci ne samo Avstrija, temveč cel svet. Kdor bi mislil, da prihaja Nemcem to tarnanje od srca, bi se seveda precej zmotil. »Slovanska Unija« je tisti poper, ki napravlja nemške nestrpneže tako solzave. Tega popra bi se sedaj radi iznebili. Ker pa radi skromnosti niso bili nikoli posebno na glasu, jim tudi sedaj ni dosti, da bi razbili samo zvezo slovanskih poslancev. Na vsak način hočejo s tem, da pridobe Čehe za sporazum na podlagi nemške avtonomije na Češkem, ubiti dve muhi na en udar. Čehom bi dali še enega ministra, da bi popustili zahtevo Slovanov, naj bodo Nemci in Slovani v vladi enako zastopani. S tem bi pa zanesli razpor med slovanske poslance, ker pametni slovanski politiki te zahteve ne morejo popustiti, ker brez enako-

pravnosti v vladi ne moremo pričakovati enakopravnosti v državi, kot so nas poučili nešteti kričeči dogodki pod sedanjo vlado. Toda Čehi bi morali, kot protiuslugo za novega ministra, priznati nemško avtonomijo na Češkem. Toda, če vse ne vara, so minuli oni časi, ko so bile češke razmere merodajne za politični položaj cele države. Nemci se sicer trudijo, da bi te čase priklicali nazaj, toda počasi bodo le morali priznati pravico do avtonomije vsem avstrijskim narodom, zlasti Slovincem na Koroškem in Štajerskem, in ne samo Nemcem. Seveda prav posebnega upanja nimajo, da bi res prišlo do sporazuma s Čehi, ker radikalizem med Čehi napreduje, kot so pokazale tudi zadnje dopolnilne volitve v Pragi, kjer je zmagal radikalec Sokol proti mladočehu Rosmi. Tudi bi bilo malo predrzno upati na nemško-češki sporazum, ne glede na nemške pogoje, ravno v času, ko nemški nacionalci v nižjeavstrijskem deželnem zboru tišče naprej z znanim zakonom Kolisko, ki je v prvi vrsti naperjen proti dunajskim Čehom. Tak sporazum bi imel samo ta uspeh, da bi se poslabšal splošni politični položaj v Avstriji, ki ga ne more urediti noben sporazum med Čehi in Nemci, temveč samo pošten dogovor med vsemi Slovani in Nemci. — Državni zbor bo sklican na 15. februarja. Načelnik poljskega kluba, Glombinski, je že sklical zborovanje vseh poljskih poslancev, ki naj bi določilo smer delu in politiki poljskega narodnega sveta z ozirom na sedanji politični položaj. — Vlada misli vpeljati monopol na užgalice in je pripravljalna dela glede tega že končala. Državnega dolga ima sedaj Avstrija 10.337.900.000 kron.

OGRSKO

stoji, kakor sedaj vse kaže, pred velikim preobratom v politiki. Vladar je popolnoma odločen izvojevati boj, ki so mu ga usilili mažarski politiki, popolnoma in do konca. Govori se, da ima Khuen vsa pooblastila odgoditi ali tudi razpustiti državni zbor, če bi mu ne bilo drugače mogoče napraviti miru in reda. Mažari pa hočejo z glavo skozi zid, ker se jim zdi, da Hedervary na Ogrskem ne bo kazal tiste odločnosti, ki jo je dajal toliko let okušati Hrvatom. Zato skušajo ustvariti močno opozicijo s tem, da bi združili tri neodvisne stranke, Košutovo, Justhovo in neodvisno levico v boj proti novi vladi. Sklenili so izreči novi vladi nezaupnico, in skoraj gotovo pride do hrupa v zbornici, ko Hedervary predstavi svojo vlado. Govori se celo, da prepreči opozicija programni govor ministrskega predsednika. Ta seveda tudi ne drži rok križema, temveč se pogaja s strankami za vladno večino. Izjavil se je ba-je celo, da bo mogel dati narodne koncesije, o katerih do sedaj sploh ni bilo misliti, in da upa, da se vsled tega napetost ublaži. Novi pravni minister je že napovedal preosnovno državljanskega prava in tiskovne postave. Državni zbor je sklican na 24. t. m.

BOSENSKA USTAVA,

že tolikokrat in tolikokrat napovedana, bo sedaj menda vendar enkrat razglašena, seveda, če tega zopet kaj ne prepreči. V deželni zbor bodo smeli voliti vsi moški, ki so stari 24 let in bivajo eno leto v deželi, voljeni pa bodo smeli biti oni, ki so dopolnili 30 let in bivajo v deželi eno leto. Deželni zbor bo imel tri kurije. Prvo tvorijo veleposestniki, inteligenca in oni, ki plačujejo največ davka. Druga kurija je mestna, tretja kmečka. Voli se tajno in po veroizpovedi. Pravoslavni dobe 31 poslancev, mohamedanci 24, katoličani 16, judje en mandat. Poslovnik deželnega zbora izključuje vsako obstrukcijo. Društvena in shodna postava dovoljuje še precej združevalne svobode. — 18. t. m. se je ustanovila »Hrvatska katoliška udruga za Bosnu in Hercegovinu«. Zbralo se je bilo okrog 200 zastopnikov iz cele dežele. Sprejeta je bila enakopravnost vseh Hrvatov brez razlike vere in enakopravnost vseh katoličanov ne glede na narodnost. Odbor, ki ga je izvolil ustanovni shod, se konstituiral kasneje. Izvolili so tudi že volivni odbor za prihodnje volitve, ki obstoji iz 100 članov, ki so enakomerno razdeljeni po vsej deželi.

ŠTAJERSKI DEŽELNI ZBOR.

Svojo nepristranost je vlada zopet pokazala na Štajerskem. Izpremeniti namerava deželni šolski svet tako, da bi dobili v njem večino oni svetniki, ki jih volijo avtonomne nemške korporacije, ne pa oni, ki jih imenuje vlada. Sklicuje se na Wastianov predlog, ki zahteva ravno isto. Dva zastopnika vlade sta se o tem že posvetovala z nemškimi poslanci, Slovence je pa vlada čisto prezrla. V šolskem odseku je nemška večina protipostavno zavrnila vse slovenske predloge glede Wastianovega predloga in jih ni dala na glasovanje. Slovenska člana tega odseka sta odšla od seje in s tem preprečila sklepčnost ter glasovanje o Wastianovem predlogu. Vsled te pristranosti Nemcev so Slovenci izstopili iz tega odseka. Dr. Verstovšek je vložil predlog glede delitve deželnega šolskega sveta, ki je bil odkazan šolskemu odseku.

GORIŠKI DEŽELNI ZBOR

je rešil dolgo vrsto predlogov gospodarskega značaja. Med drugim je naročil deželnemu odboru, naj proučuje vprašanje glede ustanovitve deželne zavarovalnice proti škodi po požaru. Železniškemu odseku je bil nakazan predlog glede pospešenja zgradbe nekaterih lokalnih železnic, ki tudi določa deželni prispevek 23.000 K k stroškom za tozadevne načrte.

KOROŠKI DEŽELNI ZBOR

se bavi sedaj z novim vodnim zakonom, ki ga je izdelal poslanec Steinwender.

ANGLEŠKO.

Končni izid volitev v državni zbor sicer še ni znan, vendar so pa konser-

vativci že dosedaj pridobili mnogo mandatov. Če se jim posreči dobiti večino v poslanski zbornici, potem bodo seveda liberalcem še lažje nagajali. Zato je volivni boj zelo živahen, in na nekaterih krajih je moralo posredovati celo vojaštvo. Liberalci so veliko izgubili tudi s tem, da so hoteli doseči interkonfesionalno šolsko postavo, kar jim je odtujilo katoličane, ki so jih do sedaj vedno podpirali.

Kje je napredek?

Na Slovenskem je stranka, katera si prideva ime »napredna stranka«. Če pa bližje pogledaš, vidiš bore malo napredka, ki bi prihajal od te stranke. Kar imajo naprednjaki društev po deželi, delajo primeroma malo, v prav majhnem obsegu — v ljudstvo njihovo delo ne sega in ne more segati, ker »naprednjaki« za »kmeta« ne marajo; gosposka suknja jim je vse. Poglejmo pevska društva, prosvetna društva, sokolska društva! Kaj vidimo? Nekoliko telovadbe, precej knjig in časnikov (mnogo jako dvomljive vrednosti in vsebine), nekaj plesnih in predpustnih veselic v gostilnah »do ranega jutra«, par občnih zborov, pri katerih je navzoče »razumništvo« — to je vse. In na gospodarskem polju? Poglejmo samo kmetijske podružnice, ki so po večini v rokah gosposkih kmetov in nekmetov. Nekaj zagrizenih prosvetljenčev vodi podružnico, skličejo v gostilno občni zbor, na vsakih par let, če gre po sreči eno predavanje, ki pa nima poslušalcev, če pravi kmetje ne pritisnejo zraven, dajo članom po štiri drevesa na leto, pobere se članarina — pa je vse. Zboljšanje živinoreje, sadjereje itd. — zato se ne zmenijo, in ne za pouk članov. Če bi bil napredek našega kmečkega ljudstva odvisen od naprednjakov, ostala bi večina vedno v nevednosti in nazadnjaštvu. Hvala Bogu, da preko takoimenovanih naprednjakov naše ljudstvo v resnici napreduje. Napredek na krščanskem temelju prodira dalje in dalje proti zadnji gorski koči; verska izobrazba in utrjevanje v navednosti po živahnem cerkvenem življenju, umska in srčna izobrazba potom izobraževalnih društev, orlovskih odsekov, knjižnic, časnikov, predavanj; gospodarska izobrazba potom poučnih predavanj, potom podpor za izboljševanje živinoreje, v najnovejšem času, odkar je deželni odbor v ljudskih rokah, potom kmetijskih tečajev. Tak kmetijski tečaj se je vršil od 16. do 19. januarja t. l. v Šmartnem pri Litiji. Predavanj gospodarskega značaja je bilo šest. Profesor Pengov je slikal poljudno skrb za dobro krmo in podal lepo razlago o sestavinah krmilnih rastlin ter o živežu rastlin. Nadzornik Legvart je povdarjal samopomoč kmetškega stanu in nato res mojstrsko razpravljal o skrbi za živino. Ces. svetnik

Pirc je s prirojeno živahnostjo razložil pomen gnojenja sploh in vporabo umetnih gnojil. Dr. Pogačnik je naslikal postanek, razvoj in bistvo zadrugištva v raznih zadrugah. Živinozdravnik Demšar je po domače pojasnjeval najnavadnejše bolezni pri živini in sredstva proti njim. Nadzornik Gombač je posegel v vinarstvo in sadjarstvo ter podal kopo lepih navodil in pomočkov za dobro napredovanje v vinogradih in na sadovnjakih. Vsi imenovani predavatelji so res izborno izvršili svojo dolžnost — priča temu je bila napeta pozornost navzočih, katerih je bilo sedaj več, sedaj manj, povprečno število navzočih se sme računati na sto. — Lep je pa bil tudi sklep tečaja. V sredo popoldne sta došla namreč gg. Smolnikar in Trseglav iz Ljubljane, ki sta sklenila poučni tečaj s poukom glede izobraževalnega dela. Prvi je dajal porabna in koristna navodila za napredek v izobraževalnih društvih in v nemal zlasti mladino, da se oprime z veseljem izobraževalnih društev; drugi pa je z navdušenim in res globokočutnim govorom izzval sveto navdušenje med navzočimi, navdušenje za izobrazbo telesa in duha na podlagi čistosti in globokovernosti, izobrazbo volje in srca. En glas se je čul ob koncu: »Kaj takega še nisem slišal — škoda, da ni bilo še več mladine navzoče.« Pač res! Krščanstvo in krščanski nazori, kako lepo je ljudstvo, ožarjeno s tvojimi žarki, koliko navdušenja vstanu vzbuditi! — Velikega pomena je ta tečaj za Šmartno, pa tudi za cel okraj; kajti iz sosednjih krajev, iz Kresnic, Prežganja, Štange, Polšnika, Vač itd. so se z velikimi žrtvami udeleževali ukaželjni moške in fantje. Zato bodi tem potom izrečena zahvala deželnemu odboru za prireditve tečaja, predavateljem za trud, udeležencem za vstrajnost! Ti pa, Šmartno in okolica, naprej po poti krščanske izobrazbe in omike in na poti gospodarskega napredka. Z Bogom za slovensko ljudstvo!

LISTEK

Skrivnost najdenke.

Povest. — Spisal Reimmichl.

(Dalje.)

Grof Borghetti je pričel počasi in natančno pripovedovati skrivnost, ki mu jo je bila razodela Lucina Tramonti, bivša dojlja in odgojiteljica njegovih otrok. Lokar je sedel pred njim kakor okamenel, temna rdečica mu je žarela na obličju, a od hipa do hipa je pobledele kakor mrlič. Žile na čelu so mu nabrekli, srd in ogorčenje sta mu švigala izpod košatih, jezno nagubanih obrv...

Ko je grof končal svoje pripovedovanje, se je Lokarju še huje nagrbančilo lice; dolgo časa ni mogel izpregovoriti ničesar, slednjič je dejal s tresočim glasom: »Ne verjamem, bogme, da ne verjamem! To italijansko ženšče — Lucina, ali kako ji je ime — mora biti pravo vražje seme, da se pajdaši s tem potepuhom! Če vas je že poprej ukanila, vas je tudi zdaj... Zdi se mi iz vašega pripovedovanja, da kuje ta ženska nove sleparije...«

»Ni mogoče, o tem ni da bi govoril,« ga je zavrnil grof. »Samo nemirna, pekoča vest je pritirala Lucino do tega, da mi je odkrila skrivnost. Ko je govorila o tej stvari, se je tresla kakor šiba, trepetala in jokala, kakor da bi gledal pred seboj dušo v vicah. Bilo je ni drugega nego strah, sramota in grenko kesanje.«

»Prava reč za ženske — tako ginjenost zna hliniti vsaka, zlasti če se pretaka po njej vroča italijanska kri! Nemara pričakuje nesramnica, da ji te spletke iznova napolnijo prazni mošnjiček, gospod grof!«

»Tako daleč ji ni treba, ker je sama precej petična. Ničesar drugega me ni prosila nego odpuščanja, naj ji prizanesem, naj je ne peham v nesrečo, v ječo. Pripravljena je bila pretrpeti vsako kazen, ko bi ji jo bil naložil za njeno hudobijo, dala bi bila vse svoje imetje siromakom, samo da bi ji bilo vse odpuščeno.«

»Gole zvijače, gospod grof!«

»Slednjič je potrdila vse svoje besede s prisego... s prisego pri živem Bogu.«

»Kaj potem? Dovolj nespameten bi bil, da bi verjel tej ženski. tej pretkani lisici, ki je lagala že od mladih nog.«

»Razen tega vam lahko navedem dokaze, ki jasno potrjujejo izpoved naše bivše dojlje... jasno kot beli dan.«

»Katere, prosim?«

»Marietta, najin prvi otrok, to se pravi otrok, ki sva ga z gospo smatrala za svojega, ni imel niti sledu kake podobnosti z našo družino in našimi sorodniki. Njegovo obličje je bilo popolnoma tuje, tako da so znanci kar strmeli, odkod te tuje poteze. Tudi najinemu drugemu otroku, Juliji, ni bil prav nič podoben. Deklici sta si bili kakor noč pa dan: Julija krotka, ljubezniva, zaupljiva — Marietta svoja glavna, trmasta, jezljiva... prizadela nama je mnogo žalosti in nevolje.«

»Gospod grof, to so slučajnosti, ne pa dokazi.«

»Nisem še vsega povedal, gospod Ravnik... Nadaljni dokaz je čas rojstva. Dva dni po rojstvu najinega prvega otroka se je narodila tudi onemu potepinu, ki ga imenujete Jošta, deklica — to mi je povedal gosp. župnik iz krstne knjige. Dalje, in to je najvažnejše, najin pravi otrok je nosil na životu neko posebno znamenje. Opazili smo takoj po rojstvu, da je imel na levi nogi dva prstka popolnoma zraščena. Pozneje pa na otroku, hočem reči

na otroku, ki je bil zamenjan, nismo videli niti sledi kake prirojene napake.

Lokarja je jelo dušiti. Čez nekaj časa se je oglasil, rekoč:

»To znamenje, oziroma to napako je imela resnično moja žena.«

Zopet je nastal molk; hudo, neusmiljeno je vršelo Lokarju v prsih.

»Vidite torej,« je pričel grof neka-ko zbadljivo, »da ste prisiljeni priznati, da je vaša žena moj otrok, ali pa rajši recite, če vam je bolj ljubo, da je potomkinja onega zloglasnega Jošta.«

»Jošta?« je siknil Lokar v divjem srd, »morilca, požigalca, potepuha?«

»Ne bojte se, gosp. Ravnik! Trdno sem prepričan, da je vaša žena moja rodna hčerka. — Odkar mi je bila Lucina razodela to čudno skrivnost, mi ni dalo miru in pokoja, moral sem semkaj, da vidim svojega izgubljenega otroka. Upam, da bo njegova postava in podobnost jasneje pričala o resničnosti mojih besedi kakor vsi drugi dokazi. Nemara bo čutilo to sorodstvo tudi njegovo srce, njegova kri... Hotel sem biti prvi, ki bo razodel mojemu otroku, da si odslej sme nadeti ime grofica Borghetti.«

»Grofica Borghetti! — Grofica Borghetti!« se je zdrznil z neko notranjo grozo mladi Lokar; zdelo se mu je, da tava po temi in ne najde izhoda iz nje.

»Zdaj tudi vidite, gospod Ravnik,« je nadaljeval grof, »da imam pravico, da ste dolžni seznaniti me s svojo ženo...«

»Moje žene ni doma,« je odgovoril Lokar v skrbeh. Bilo mu je čimdalje huje.

»Če je ni, pa pride! Saj dovolite, da počakam?«

»Ne pride več...«

»Kako, da ne? Kaj hočete s tem reči? Moj Bog, saj menda ni umrla?«

»Ni umrla, pa sva se ločila!«

»Gospod Ravnik, vi govorite skrivnostno... Za Boga, kaj je z ženo, zakaj sta se ločila?«

»Ker ni poznala zvestobe!«

»O Bog — nezvesta? — Otrok moj...«

»Ne umevajte napak mojih besedi, gospod grof! — Niti sence madeža nisem opazil na njej, prepričan sem celo, da je bila poštena do dna duše; toda zakrivala je pred mano čudne skrivnosti, bila je nezaupljiva, molčeča kakor zid... Prikrivala jih je s tako trmo, da se je rajše ločila od mene, kakor da bi mi bila povedala.«

»Kake skrivnosti vendar?«

»Gospod grof, to je ravno skrivnost, da ne vem... Vem samo to, da mi je izmaknila hranilno knjižico, vredno štiristo kron in nekaj zlatih cekinov, ko sem bil z doma. Ako bi bila nesrečnica vsaj priznala, kam in kako je denar vporabila!«

»In vi trdite to žalitev resno?« je vprašal grof strašno ogorčen. Zavrelo je po starem plemenitniku ob Lokarjevih besedah in bil je kakor ubit.

»Ovadila se je sama za tatco!«

»Moj Bog!« je zdihtnil grof, »navsezadnje še to! Moja hčerka — tatca! O, to je grozno! Seveda, prišlo je samo zagadelj tako daleč, ker je bila vzgojena v nižjih slojih.«

»Gospod grof,« ga je prekinil Lokar globoko užaljen, »odkar stoji naša hiša, sta bili tod doma poštenost in zvestoba... stali sta tako trdno kakor njeni zidovi... Sicer pa svoje žene ne imenujem kar naravnost tatco; vzela je denar, pa ga je tudi vrnila. Zapustila mi je vso materino dedščino. Ni mi bilo do denarja, ali bolelo me je, da mi je tako trdovratno in sumljivo prikri-vala skrivnosti, morda celo nepoštenost...«

»Zdi se mi, da niste ravnali pošteno in možato, ko ste samo zaradi malo utemeljene sumnje zapodili ženo iz hiše... Obžalovali boste to krivico...«

»Mir in medsebojno zaupanje v zakon, čast hiše — vse to je bilo v nevarnosti vsled njenega neodkritega ravnanja. Pohujševali so se posli, govorila je cela soseska o naših razme-

rah, treba je bilo stvar naglo udušiti in s tem je povedano vse.«

Lokarjeve odločne besede so grofa spravile v nevoljo, naveličal se je nejasnosti in negotovosti ter je dejal:

»Nimam vzroka, da bi se še nadalje z vami prerekal. Samo to želim še izvedeti od vas, kod naj iščem svojo hčerko.«

»Ne vem nič natančnejšega, ker me ne briga... Govorili so, da je odšla v Gorico ter našla po prizadevanju neke prijateljice službo gospodinje v obližju tega mesta. Več vam ne morem povedati.«

Grof se je poslovil. Ko je odhajal, je pripomnil:

»Hvala za pojasnila! Oprostite, če sem bil nadležen in vsiljiv... Zdaj se nemudoma vrnem v Gorico; morda bo tam moje poizvedovanje imelo več uspeha. Z Bogom!«

Voznik je pognal, vranca sta šinila po holmu nizdol in kmalu je izginila grofovsko kočija v dolini.

(Dalje prihodnjič.)

Pa kaj je mislila pomlad:
v prosincu pride sredi trat!

Pogledala je kroginkrog:
brez zime hrib in plan in log.

»Gotovo šla je starka spat;
pomlad pa rože gre sejat.«

In ko je rože sipala,
ji roka je utripala:

»Če zima vrne se nazaj,
zasnežen bo moj rožni raj.«

Sejala cvet je čezinčez,
a spózabila se je vmes:

Zapela je takó glasno,
da glas je čul se za goró.

Ni zima še pojemala,
tam za goró je dremala.

Odpri! trudne je oči:
»Le čakaj, drzno dete ti!«

Kaj motiš starki mi pokoj?
Prosinec ni še mesec tvoji!»

Zjezila bele je lasé,
ledene dvignila roké.

In sneg je padal sredi trat,
zapadel mlado nam pomlad.

Tako premine rožni cvet,
ki drzne zgodaj se med své

Le čuvaj, čuvaj se, dekle,
da rano cvet ne odveté.

Silvin Sardenko.

Štiri bučke.

Grofica R. v Parizu je imela brošo z nenavadno zgodovino. Dvajset briljantov je obdajalo na temnomodrem dnu, pokritem s steklom, — morda sliko? Ali lase? Ne; v obliki zvezde štiri čisto skrivljene, zarjavele bučke (knoflice) iz medenine (mesinga). Zgodovina teh bučk pa je tale: Grof je bil poljski plemenitaž; ko je bival še v svoji domovini, ga je ruska vlada osumila zarote in neko noč so ga iztrgali iz srede družine in odpeljali v temno, vlažno ječo. Dnevi, tedni, meseci so pretekli, a noben sodnik ga ni zaslišal in preiskal njegove zadeve. Nesrečnežu se je zdelo, kakor bi bil pokopan v grobu.

Od groze je medlel v smrtni tihoti in temi; čutil je, kako mu moči pešajo, kako se mu duh mrači. Bil je v strahu, da mu popolnoma um otemni v tem groznem položaju in v tej strašni samotnosti. Ko bi imel vsaj kako opravilo, s katerim bi se pečal in tako odvrnil svojega duha od neprestanega premišljevanja. Naposled zapazi štiri bučke, ki so bile zatakane v njegovi suknji. Te so postale njegova rešitev. Vzame jih v roke, pa jih poseje v mračni ječi po tleh. Potem jih gre zopet iskat. Po trudapolnem iskanju jih zopet najde, pa komaj jih ima v rokah, jih vnovič poseje po tleh. In to ponavlja zopet in zopet! Včasih porabi cele dneve sedé, leže, kleče, z rokami tipaje po tleh, da

nalašč razmetane bučke po neskončnem trudu zopet najde. To strašno in vendar zanj rešilno igro ponavlja skozi — šest let! Tedaj se zgodi velik politični prevrat na Ruskem, ki odpre tudi njegovo ječo. Preden jo zapusti, še enkrat poišče bučke in vzame s seboj drobne stvarice, ki so ga obvarovale — norosti. Ko je povedal svoji razveseljeni soprogi žalostno zgodbo, je ona vzela v roke štiri bučke kot dragocene svetlinje, jih dala vdlati v dragoceno brošo, z briljanti obdati, ki so bili vredni 10.000 frankov, in v hvaležen spomin je nosila to brošo neprestano na svojih prsih.

RAZGLED PO DOMOVINI

Železniški shod v Ljubljani. V ponedeljek popoldne se je vršil v veliki dvorani »Uniona« od deželnega glavarja kranjskega sklicani železniški shod, ki je bil zelo dobro obiskan od zastopnikov vseh krajev, vseh slojev in vseh političnih strank. Med drugimi so bili navzoči: kneza Hugon Windischgrätz in Karol Auersperg, knezoškof A. B. Jeglič, dež. predsednik bar. Schwarz, večina deželnih poslancev itd. Pod predsedstvom državnega poslanca Pogachnika je deželni glavar F. pl. Šuklje utemeljeval potrebo izpopolnitve kranjskih železnic z vojaškega in narodnogospodarskega stališča. V poštrev pridejo proge: 1. v novi zvezi Dunaj-Trst proga od Brežic preko Novega mesta, Žužemberka, Žlebiča, Sodražice, Blok, Starega trga na Hrpelje, odkoder že obstoji zveza na Trst in Pulj. 2. Postojna-Ajdovščina. 3. Ljubljana-Žiri-Idrija-Sv. Lucija. 4. Polzela-Kamnik-Kranj-Žiri. — Predvsem treba izdelati načrte; k tem stroškom bo prispevala tudi država, kranjska dežela pa naj porabi v ta namen del garancijskega fonda dolenskih železnic, ki bo letos narastel na 1.400.000 kron. — Nato predlaga deželni odbornik profesor Jarc resolucije v smislu gori navedenega poročila; poslanec Bartol pozdravlja dolensko transversalko, ljubljanski župan Ivan Hribar priporoča še nekaj novih prog, državni poslanec Benkovič zveze med Kranjsko in Stajersko itd. Sprejme se tudi predlog, da se ustanovi osrednji železniški odbor v Ljubljani, ki naj vso akcijo krepko vzame v roke; naroči se tudi ustanovitve lokalnih odborov za posamezne železniške proge. Vtis tega važnega shoda se da kratko izraziti z besedami deželnega glavarja: Kranjci nismo zapanci, Kranjska naprej!

Mestno gospodarstvo v Ljubljani. Liberalni poslanci kriče na svojih shodih,

da hoče S. L. S. odreti Ljubljano, ki je že tako obdačena, da ne morejo meščani več shajati. Zanimivo pa je, da je mestni občinski zastop prav sedaj sklenil mestne doklade zvišati od 25 na 35 odstotkov. Zvišanje doklad v enem letu za kar 10 odstotkov ni malenkost, a modri mestni očetje si znajo pomagati. Davkoplačevalce tolažijo, češ, hišni gospodarji bodo prevzeli nove doklade na najemnike, obrtniki pa na odjemalce.

Ljudska kuhinja je dobivala dosedaj redno letno podporo od mestne občine v znesku po 100 K. Koliko revnih dijakov je ravno ljudska kuhinja preživela, da so mogli dokončati svoje študije. Število revnih dijakov v Ljubljani raste od leta do leta in potrebuje novih podpor. Kljub temu je občinski zastopnik toliko strupen, da je odredel ljudski kuhinji vsako podporo, dosedanj redni dar letnih sto kron pa naklonil društvu »Domovina«, da more vzgajati liberalni dijaški naraščaj. Tako počenje mora pač vsak obsoditi in ne dela časti ljubljanskim mestnim očetom. Sploh kaže delo mestnega zastopstva vedno jasneje, da je treba nujno spremembe na magistratu, ker vlada sedaj edino le strankarstvo. Kot odgovor na »junaški« sklep mestnega zastopa ljubljanskega odgovori slovensko ljudstvo z obilnejšimi darovi za ljudsko kuhinjo, da bo mogla ljudska kuhinja odslej še več dijakom pomoči, kakor je doslej.

Pasji davek v Ljubljani se zviša od 8 na 20 K.

Pri občinski seji mestnega zastopstva v Ljubljani se je pritoževal dr. Triller, da se mestno gospodarstvo preveč biča. Da jim kritika ni ljuba, verujemo, a potrebna je. Naj se dr. Triller le potolaži, ker ni daleč čas, ko se gospodarstvo ne bode bičalo samo v časopisju, ampak tudi v sejah.

Šišenski mesarji so tožili železnškega uradnika Franceta Borštnerja, ker jim je v javni občinski seji očital, da prodajajo pokvarjeno in smrdljivo meso. Pred sodiščem se je posrečilo g. Borštnerju dokazati, da je njegovo očitiranje resnično, vsled česar je bil oproščen, mesarji pa obsojeni na povrnitev sodnih stroškov. Ta razsodba mesarjem ni bila všeč, ker bi jih precej stala, zlasti pa, ker bi ž njo zgubili zaupanje odjemalcev. Vložili so priziv proti razsodbi. Dne 20. t. m. se je vršila pred sodiščem razprava. Gosp. Borštnerja je zastopal odvetnik dr. Pegan. Sodišče je zavrnilo priziv razžaljenih mesarjev in potrdilo prvo razsodbo.

Iz sodne službe. Prestavljena sta okrajna sodnika dr. Janko Doljan iz Žužemberka v Postojno in Anton Mejač iz Mokronoga v Ribnico. Imenovani so za okrajne sodnike: dr. Valentin Flerin v Črnomlju za Žužemberk, Jožef Tekavčič v Vel. Laščah za Mokronog in dr. Jožef Divjak iz Šmarja pri Jelšah na Trebnje.

V konkurzu je Fran Krenner, trgovec z mešanim blagom v Kranju.

Monopol vžigalic. Vlada predloži državnemu zboru predlog o monopolu vžigalic. Država sama pokupi tovarne vžigalic. Ta predlog je popolnoma pravičen, ker nikakor ne gre, da bi posamezni fabrikantri delali dobičke s takim blagom, ki je vsemu občinstvu nujno potreben. Država si bode s tem, da prevzame izdelovanje vžigalic, zagotovila nove viire dohodkov.

Šestdesetletnica orožništva. Dne 18. januarja je bilo 60 let odkar se je v Avstriji vpeljalo orožništvo.

Slovenska pivovarna. Znano je, da je dr. Oražen prodal svojo pivovarno nemški tvrdki. Kranjski gostilničarji pa so rešili slovensko narodno čast. Gostilničarji so namreč kupili edino slovensko pivovarno na Kranjskem,

namreč mengeško. V kratkem bode pri-
čela tovarna delovati kot pivovarna
kranjskih gostilničarskih zadrug.

Šolske oblasti se opozarjajo, da na
šoli pri Sv. Jakobu ob Savi ni vse v
red. G. okr. nadzorniku se svetuje, naj
bo šolo večkrat obišče in naj se pogo-
vori tudi s starši šolskih otrok.

Lovski list bo pričel v kratkem iz-
hajati v Ljubljani pod imenom »Lovec«.

Dekla zabolila hlapca. Na Mekinčevem domu v Štepanji vasi pri Ljubljani sta služila skupaj 35-letni hlapec Anton Petrič in 15-letna Terezija Bizjak. Petrič je bil zaradi svoje nasilnosti znan, nihče ni hotel z njim občevati. Tudi dekl ni dal nikoli miru, vedno jo je zmerjal. Ko je v petek zopetupil nad njo in proti nji skočil, rekoč: »Sedaj te bom zadavil,« tedaj je zagrnala dekla nož, katerega je v rokah imela, tako nesrečno, da se je hlapcu zasadi v prsa tik pod srcem. Hlapec je še enkrat zaklel, potem se pa sesedel. Pripeljali so ga v bolnišnico, kjer je umrl.

V soboto zjutraj je začelo goreti v tvornici za lep pri Ljubljani. Zažgal se je bencinov plin. Po dveurnem delu se je posrečilo ljubljanskim gasilcem zadušiti ogenj. Nevarnost je bila velika, ker se je nahajalo v tovarni tričetrt vagona bencina. Škoda znaša več tisoč kron, ki bode pa gotovo z zavarovalnino pokrita.

Strokovni tečaj za učitelje obrtno-nadaljevalnih šol se bode vršil od 15. aprila do 15. julija na c. kr. umetno-obrtni strokovni šoli v Ljubljani.

Zavod sv. Nikolaja v Trstu. V 3. številki »Domoljuba« se je posvetilo nekoliko v razmere, vladajoče v tem zavodu. Pisec teh vrstic je slišal pa še kako le zanimivo novico, katero naslavlja na imenovani zavod, vprašujoč: je-li res, da je zavod letos v predpustnem času poln deklet? je-li res, da je opustilo veliko teh deklet svojo službo v predpustnem času in so bile sprejete v zavod? je-li res, da so šle v zavod edino iz tega namena, da hodijo lahko ob prostem času na razna plesišča po Trstu, kar sicer ne bi mogle, ko bi ostale v službi? je-li res, da pojdejo dotičnice zopet služiti, ko mine predpust in z njim ples? Zares! prevzoren zavod!

Zadružni tečaj na Grmu. Kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu priredi od 24. do 29. t. m. zadružni tečaj. Kdor se želi tega tečaja udeležiti, naj prijavi to takoj ravnateljstvu šole. Revnejšim udeležencem tečaja se povrnejo stroški za pot in prehrano.

Kanonična vizitacija in birmovanje v ljubljanski škofiji v letu 1910. Kanonična vizitacija in birmovanje bo letos v nekaterih župnijah ljubljanske okolice in vseh župnijah dekanije kamniške, loške in cerkniške. — 1. **Dekanija ljubljanske okolice.** 1. Št. Vid v nedeljo, 10. aprila. — 2. Polje v nedeljo, 24. aprila. — 3. Rudnik v torek, 26. apr. — 4. Ježica v sredo, 27. aprila. — 5. Črnuče v četrtek, 28. aprila. — Št. Jakob v petek, 29. aprila. — 7. Sostro v nede-

ljo, 1. maja. — 8. Sv. Katarina v soboto, 16. julija. — 9. Preska v nedeljo, 17. julija. — 10. Šmartin v nedeljo, 24. julija. — 11. Sora v nedeljo, 7. avgusta. — 2. **Dekanija Kamnik.** 12. Kamnik na vnebohod, 5. maja. — 13. Sela v petek, 6. maja. — 14. Vranja peč v soboto, 7. maja. — 15. Šmartin v nedeljo, 8. maja. — 16. Motnik v ponedeljek, 9. maja. — 17. Špitalič v torek, 10. maja. — 18. Zg. Tuhinj v sredo, 11. maja. — 19. Nevlje v četrtek, 12. maja. — 20. Mekinje v petek, 13. maja. — 21. Vodice v četrtek, 19. maja. — 22. Komenda v nedeljo, 22. maja. — 23. Tunice v ponedeljek, 23. maja. — 24. Stranje v torek, 24. maja. — 25. Gozd v sredo, 25. maja. — 26. Trzin v soboto, 28. maja. — 27. Mengeš v nedeljo in ponedeljek, 29. in 30. maja. — 28. Radomlje v torek, 31. maja. — 29. Homec v sredo, 1. junija. — 30. Rova v četrtek, 2. junija. — 31. Dob v petek, 3. junija. — 32. Domžale v nedeljo, 31. julija. — 3. **Dekanija Loka.** 33. Stara Loka v nedeljo, 5. junija. — 34. Št. Lenart v ponedeljek, 6. junija. — 35. Bukovščica v torek, 7. junija. — 36. Zab-nica v sredo, 8. junija. — 37. Reteče v četrtek, 9. junija. — 38. Škofja Loka v nedeljo, 19. junija. — 39. Trata v ponedeljek, 20. junija. — 40. Lučine v torek, 21. junija. — 41. Stara Oselica v sredo, 22. junija. — 42. Nova Oselica v četrtek, 23. junija. — 43. Leskova v petek, 24. junija. — 44. Poljane v soboto in nedeljo, 25. in 26. junija. — 45. Javorje v ponedeljek, 27. junija. — 46. Selca v torek in sredo, 28. in 29. junija. — 47. Dražgoše v četrtek, 30. junija. — 48. Zalilog v petek, 1. julija. — 49. Sorica v soboto in nedeljo, 2. in 3. julija. — 50. Železniki v ponedeljek, 4. julija. — 4. **Dekanija Cerknica.** 51. Cerknica v nedeljo, 2. oktobra. — 52. Begunje v ponedeljek, 3. oktobra. — 53. Št. Vid v torek, 4. oktobra. — 54. Grahovo v sredo, 5. oktobra. — 55. Sv. Trojica v četrtek, 6. oktobra. — 56. Bloke v petek, 7. oktobra. — 57. Babno polje v soboto, 8. oktobra. — 58. Stari trg v nedeljo in ponedeljek, 9. in 10. oktobra. — 59. Unec v torek, 11. oktobra. — 60. Planina v sredo, 12. oktobra.

Gorenjske novice

Iz selške doline.

g **Od Sv. Lenarta** se nam piše: Zakaj si žele nekateri Martinvrharji, ki so sedaj v fari pri sv. Lenartu, v Železnike? Radi bi bili svoji med svojimi. »Gorenjca« bero in »Slovenski Dom« skoraj po vseh hišah in zato jih žene srce med železniške liberalne bratce. Mi nimamo prav nič zoper to, če se suha liberalna veja odtrga od sv. Lenarta, ali bo pa železniški župnik hotel vcepiti to suho vejo na železniško drevo, je pa seveda drugo vprašanje.

g **Kako je v Železnikih?** Liberalna oštarijska klika dela na vse kriplje, da bi dobila občino v roke. Mi bi pravza-

prav želeli, da jo dobi v roke, potem bodo menda ljudje vendarle sprevideli, kaj je liberallec, da res ni drugega nego ljudski škodljivec. Vedno kriče, da jim dela županstvo krivico, da jim ne dá pogledati v imenik. Sama laž. Enkrat zahtevajo z vso odločnostjo, naj se razveljavi imenik, ko županstvo hoče ugoditi, se pridušajo, da tega ne sme storiti. Ubogo glavarstvo, ki mora odganjati te sitne muhe. V petkovi seji je bila na dnevnem redu točka: izvolitev častnih občanov. Izvoljeni so bili: dr. Šusteršič, dr. Krek, poslanec Fr. Demšar in profesor Jarc. Liberalci so nagнали v sobo vso fakinažo, ki je ometavala naše odbornike z jajci, nekdo je celo enega odbornika dejansko napadel. Konec igre bo pred sodiščem. Fakinaža je kričala, kot bi divji Indijanci napadali sovražni tabor. Pri tem se je odlikoval tudi mesar Pobč, ki je molel pesti v naše odbornike in kričal: »Tega »šoštarja«! Kaj tega »šoštarja« bomo volili, kaj je pa že storil za nas?!« Tako je sramotil Franc Košmelj, bivši župan in imejitelj srebrne svetinje za hrabrost in sedaj mesar v Železnikih, našega vrliga dr. Šusteršiča. Potem mu pa še nekateri verjamejo, da ni liberallec, in se obsoja nas, ker mu ne zaupamo. Pa prav pravi, pristni in strupeni liberallec je in ne zasluži prav nobenega zaupanja več. — Tako je v Železnikih. Železniki bodo Barcelona št. 2, ako pride na krmilo ta — divjačina. Zato pa, ljudstvo, na noge, vzemi metlo in pomedi!

g **Iz Železnikov.** Tukajšnje katol. slov. izobraževalno društvo priredi na Svečnico ob pol 4. popoldne predpustno veselico. Igrala se bo veseloigra »Vrban Smukova ženitev«. Priredi se tudi šaljivo predavanje. Kot pevska točka bo pa na vrsti Ferjančičeva »Lisica in petelin«. Torej zabave dosti. Kdor ljubi pošteno zabavo, naj pride, ne bo mu žal.

g **Železniškega dacarja** pere železniška Kraljica v »Gorenjcu«. Ako se je pa dacar sam izrazil, da jih je veliko »razdrli« pri Flandru na račun škofove brošure, kaj hočete še? Če zamorec sam pravi, da je črn, ne naredi ga belega pač nobena Kraljica.

g **Snega je padlo** v selški dolini v 24 urah čez en meter. Posestniki hlodov so zdihovali, kako bodo spravili les iz Jelovce, no, sedaj je ta skrb pri kraju.

g **Plesali so** v Železnikih v Jakšetovi gostilni brez licence do štirih zjutraj 6. t. m. En plesalec se je domov grede postavil na glavo. Glava je še cela, ali bo pa kaj bolj brihtna, ne vemo.

Iz St. Vida.

g **Nova šola.** O pripravi in o kupu prostora za novo šolo sem v »Domoljubu« kar naravnost povedal zato, da ne bo nihče mogel spletkariti z lažmi in z zavijanjem. Stvar je tako važna in za prihodnost St. Vida tolikega pomena, da je potrebno, da pove vsak svoje misli; a povedati jih je treba brez splet-

karjenja in na pristojnem mestu. Noben pameten človek pa se ne more ozirati na pisarjenje liberalnih časopisov in na podpihovanje gotovih ljudi, ki povsod delajo samo za razdor. Ponavljam še enkrat: Najlepši prostor za novo šolo bi bil tam doli na Baharjevi zemlji; a kdor ima kaj srca tudi za zgornjo stran šentvidske župnije, ta bo za Vovkov prostor, ki je dovolj velik, na primernem kraju in v središču cele župnije. Bodimo edini v tem važnem trenutku! Če ne bomo, se znajo prepiri vleči še leta in leta, prepotrebne nove šole pa še ne bomo imeli. V. Zabret.

g Iz zgodovine naše šole. Šolski poduk v Št. Vidu se je pričel leta 1848. Prvi prostovoljni učitelj je bil cerkvenikov sin in organist Franc Volčič. Izučil in izuril ga je za to župnik Blaž Potočnik. Kadar je bil ta prvi učitelj zadržan, sta ga nadomestovala njegov brat Jurij Volčič in kaplan Jožef Kerčon. Prvo leto je bilo samo 5 učencev, ki so pozimi prinašali kar seboj toliko polen, da so zakurili šolsko sobo v mežnariji. Prvi učenci so bili Alojzij Jenko, sedaj uradnik kmečke posojilnice v Ljubljani; ostali štirje Janez Černe iz Vižmarij, Egidij Reš iz Št. Vida in brata Podbevšek iz Tolminskega, so že umrli.

g »Domoljub« ima danes v naši župniji, ne všteti Koseze in Zgornjo Šiško, 182 naročnikov. Razdeli se takole: Vižmarje-Brod 35, Glinica-Podutik-Delnice-Kamna gorica 30, Št. Vid 27, Dravljice 22, Stanežiče 16, Medno 15, Zapuže-Trata-Pržan 14, Podgora 11, Guncleje 6, Dvor 5, Poljane 1. »Bogoljub« ima 80, »Mladost« pa 41 naročnikov.

g Hranilnica in posojilnica ima račune za leto 1909. zaključene. Občni zbor bo v nedeljo, 6. februarja t. l., zjutraj ob pol 8. uri. Stanje vlog znaša 382 982 K 66 vin., posojil stalnih in v tekočem računu je 207.801 K 59 vin. Čisti dobiček lanskega leta znaša 1344 K 56 vin., ves rezervni sklad pa 3486 K 15 vin. Stanje vlog v »Čebelici« je 3242 K 58 vin.

Iz moravške doline.

g Kmetska zveza za dekanijo Moravče je poslala precej prošnji poslanca dekanu Lavrenčiču. Prosi ga, naj bi zastavil gosp. poslanec svoj vpliv v deželni zbornici in izposloval, da se sprejme cesto od Moravč do Želodnika pri državni cesti med deželne ceste, naj bi se klanci preložili na okrajni cesti od Moravč preko Kandrž na Zagorje, izjavilo je svojo prošnjo za popravilo ceste od Vrhpolja do Zaloga čez Stegne, za preložitve občinske poti iz Moravč čez Grmačo na Ribče do postaje Kresnice ob južni železnici. Kajne Moravčani, mi vemo kaka žalostna pot je to. Vse razdrto in razgrapano in vendarle kako prijetna bi bila pot čez Grmačo skozi Ribče na Kresnice, ko bi bila cesta vsaj cesti podobna, a sedaj hoditi tod na Kresnice je silno težavno in neprijetno. Zato pa zanesljivo čakamo, da se ta prošnja ugodno reši. Nadalje je zveza

prosila za uravnavo potoka Drtišča, ki ob vsakem še ne posebno hudem deževju izstopi in vse travnike preplavi daleč na okrog. Glejte, vse to je zveza prosila deželni zbor po poslancu Lavrenčiču. In marljivi gospod poslanec je vse te prošnje že predlagal v deželnem zboru in upamo, da ne brezuspešno.

g Kapnice. Kot smo brali, je deželni odbor že dovolil zgradbo 10 kapnic v občini Vel. vas in so potrebna dela že razpisana do 12. februarja letošnjega leta. Proračuneno je vse za 19.760 K. Kako skrbi naš deželni odbor, da se kolikor mogoče hitro opomore kmečkim potrebam. Zato pa upamo, da bodo tudi gornje prošnje tako ugodno rešene kot ta.

g Zdravnika trebal. Čulo se je že večkrat, da tako zapuščenega zdravniškega okrožja, kot je brdski ni na Kranjskem. Tako silno veliko okrožje je, a ima enega in še tega bolnega zdravnika. Mi ne rečemo ničesar gosp. zdravniku na Brdu. Kaj more, ko je bolan, a smilijo se nam ljudje, ko morajo tam v Kamniku najemati zdravnika za tako drago plačo, vasi ob Savi gredo v Litiho. Res je pa, moramo priznati, da sta kamniška gospoda zdravnika silno posrežljiva in točna, a kaj, vsemu ne moreta kaj. Dolgo že moledujemo in prosjčimo Moravčani za svojega zdravnika in menda nam je bil že obljubljen, a tukaj ga še ni. Pravkar smo pa čuli, da je deželni odbor določil domžalsko zdravniško okrožje, zato upamo, da bomo mi sedaj zanesljivo prišli na vrsto.

g Tifus, ki se je bil v vasi Tustajn tako udomačil, je že zelo ponehal. Zatehtal je pač dve mladi žrtvi, a širil se ni. Oboleli so že vsi izvun nevarnosti. Tudi usmiljenka, ki jim je stregla, je že odšla.

g Šolstvo. Poročali smo že, da je na moravški šoli dovoljena vzporednica, tako je vendar enkrat konec nezgodnih razmer na tej »vzorni šoli«, ki ima vzornega vodjo Tomana. Došla je tudi nova izborna učiteljica za to vzporednico. — Gospodična Hedv. Šarec, ki pri nas izbornu deluje v šoli že dolgo vrsto let, je odšla na začasen dopust, da si nekoliko umiri razdražene živce. Hude udarce je morala prestat v minolem letu, ko ji je smrt ugrabila očeta in mater. Želimo ji, da se trdno pozdravi in kmalu zopet vrne k nam, da zopet znova posveti svoje izborne moči naši dobri mladini. Došla je že tudi njena nadomestnica.

g Godovanje. Na god sv. Antona puščavnika 17. t. m. je godoval naš vrli Anton Cerar, p. d. Martinka. Novičar mu v imenu vseh vrlih moravških prištev V. L. S. k godu najpristrčnejše čestita. Zasluži tudi, da se ga javno spominjamo. Kajti g. Anton Cerar je duša našega političnega, socialnega in izobraževalnega dela. Mnogim organizacijam tudi načeluje; zadosti je, če povemo, da je načelnik mogočne Kmečke zveze, načelnik posojilnice, pred-

sednik krajnega šolskega sveta itd. Povdarjamo še posebej, da je tudi izborni pevec tenorist, zato: Bog ga živi še mnogo let!

Iz tržiskega okraja.

g Proti draginji. O neznosni draginji, ki vlada po Tržiču, je poročal nedavno »Domoljub«. Najbolj trpi delavstvo, ki se pri nizkih plačah res komaj preživlja. Po mesnicah prodajajo »špeh« po 94 ali 95 krajc. kilo. Pred tednom je naročil g. župan Mally na Ogrskem množino špeha, katerega odaja delavcem za precej nižjo ceno nego ga dobe v Tržiču. Delavstvo je z nabavljenim »špehom« zadovoljno.

g Novi okrajni glavar v Kranju g. Schitnik bo imel uradne dneve vsako prvo soboto v mesecu v tržiški občinski pisarni. Prvi uradni dan je imel 8. t. m. Ta dan so se mu poklonili zastopniki raznih uradov. Novi okrajni glavar je jako prijazen in naklonjen ljudstvu, česar pri prejšnjih ni bilo opaziti.

g Deželni šolski svet je dovolil oziroma potrdil vzporednici tretjega razreda na deški in dekliški šoli. Skrajni čas bi bil, da se prične graditi novo šolsko poslopje, ki je postalo mnogo premajhno in tudi ne ustreza več zdravstvenim zahtevam.

g V papirnici g. Molline dela okoli 100 delavk in delavcev. Ti so še primeroma najboljše plačani. Imajo tudi zračna in dobra stanovanja ter prosto kurjavo. Gosp. tovarnar je priredil delavskim otrokom božičnico, pri kateri so bili obdarovani vsi otroci z oblekami.

g Umorjen? V nedeljo 9. t. m. je bil z nožem zaboden konjederec Martin Polanšek. Ponoči ga je previdel tržiški g. kaplan Golé, zjutraj so ga prepeljali z vlakom v Ljubljano, kjer je čez nekaj dni umrl. Nekateri so bili mnenja, ker ni nikdo videl napadalca, da se je sam zabodel. Od rane kakor tudi prerezane obleke se dá sklepati na napad druge osebe. Sodnijska preiskava bo brez dvoma dognala resnico.

g Katoliško časopisje je precej razširjeno po Tržiču in okolici. Precejšno število »Slovenec« prihaja, še več je »Domoljubov« in »Bogoljubov«. Vendar je še mnogo dobrih katoliških družin, ki nimajo ne enega ne drugega. Zato popravite zamujeno sedaj ob pričetku leta.

g Ljudsko gibanje. V tržiški župniji je bilo v letu 1909.: 148 krstov, 103 pogrebi in 26 porok. V letu 1908 je bilo mrličev 136; največ je k temu pripomogla vročinska bolezen, ki je razsajala v Lomu in v Dolini. Sicer je pa naše ljudstvo zdravo in krepko. Največ pomrje otrok v Tržiču. K temu mnogo pripomorejo slaba in nezdrava stanovanja.

g Marijina dekliška družba v Tržiču priredi v nedeljo, 30. t. m., ob 4. popoldne v dvorani pri Bastelnu predstavo s sledečim sporedom: 1. Petje. 2. Pozdravni govor. 3. Igra s petjem v dveh dejanjih »Štiri želje«. 4. Sreča Marijinega otroka. Deklamacija. 5. »Marijina

hči pred nebeškimi vratmi». Igrokaz v enem dejanju. Ker se prične predstava že ob 4. uri popoldne, upamo, da nas bode posetila tudi okolica.

g Na dražbi je bila prodana hiša Papova v Trziču 19. t. m. Kupila jo je »Hranilnica in posojilnica« v Trziču. Oddala jo bo v najem, kar se ji bo pri nizki ceni, za katero je hišo kupila, dobro obrestovalo.

Iz ljubljanske okolice.

Iz Ježice pri Ljubljani. Gospodu župniku se stanje zlomljene noge že vrača na bolje. Čez teden dni ga bomo že mogli pozdraviti zopet na domačih tleh. Čez par tednov pa bo, tako upamo, že sam zdrav hodil med nami. Ginljivo je bilo brati šolske naloge deklic iz po-navljavne šole, ki so z otroško-vdanim sočutjem vsaka po svoje opisale župnikovo nezgodo. Upanje in veselje se zopet vrača na Posavje. V nedeljo, 30. t. m. priredi dekliška Marijina družba svojo mnogodobitno tombolo, k. s. izobrazovalno društvo pa dne 6. svečana svojo predpustno veselico. Oboje na korist »Posavskemu domu«. Možje in mladeniči, to pot pričakujemo obilne udeležbe od Vaše strani! Ali pridete?

Tomačevo. V nedeljo 30. jan. bo popoldne ob 4. uri pri Kovaču redni občni zbor Kmečko-delavskega izobrazovalnega društva. Člani, pridite gotovo vsi!

Šmartno. Za Katoliško slovensko izobrazovalno društvo za šentpetersko Posavje je vedno večje zanimanje. Posavski fantje sami nabirajo člane in pavdušujejo »cagovce« za pristop. Vesele se, da bi jim bila dana priložnost, napredovati v petju in v splošni izobrazbi. Še par dni je in se bo reklo: Posavje je združeno v Katol. slov. izobrazovalnem društvu.

Selo. Prihodnjo nedeljo, 30. jan. bo Katol. slov. izobrazovalno društvo priredilo predpustno veselico z zanimivim sporedom. »Zakleta soba« bo povzročila obilo smehu, zabaven govor dr. Jeršeta, tombola in morebiti še kaj novih pesmic bo naredilo večer silno zanimiv. Igrale bodo zopet dekleta, ki so se pri vseh prireditvah vrlo izkazale.

Štepanja vas. Na Svečnico popoldne ob 4. uri bo pri gosp. Korbarju v Hrušici ustanovni občni zbor Katol. slov. izobrazovalnega društva za Štepanjo vas, obe Hrušici in Bizovik.

Iz raznih krajev Gorenjske.

g Iz šenčurja. Marenčićevo hišo v Šenčurju št. 186, kjer je sedaj pošta in orožništvo, je kupila tamošnja »Hranilnica in posojilnica« s celim vrtom vred za 14.500 K. Le posebni naklonjenosti blage gospe Marenčićeve do naše stranke se imamo zahvaliti, da smo to posestvo tako ugodno kupili. S tem se je napravil gotovo velik korak naprej k pravemu napredku v lepi šenčurski fari, kar bode zgoraj imenovano gospo kot vrlo rojakinjo naše fare gotovo veselilo. Na vrtu bomo v teku časa prizidali poslopje za »Ljudski dom« in

bode cela stavba dobila še veliko lepše lice kakor ga ima sedaj. Tu se bode nadaljevalo započeto izobrazovalno delo v najširšem smislu, kar bode gotovo v korist celi fari, posebno pa šenčurskim vaščanom. Zaradi tega upamo, da nas bode vsak dobro misleči človek pri tem delu po svojih močeh podpiral. S posestvom je v zvezi tudi že dobro znana izvrstna mostovna tehničar (vaga) tvrdke C. Schember na Dunaju, ki je stala 1800 K, ki jo s tem jako priporočamo vsem, ki vozijo ali gonijo razno blago skozi Šenčur v Kranj. Kajti, ako se blago stehta na zanesljivi tehničar, se ni bati prevare. Napeljan je tudi vodovod v hišo, kar gotovo ni malenkost. S tem nakupom so pa tudi zavezani jeziki onih liberalnih klevetnikov, ki pravijo, da ako zmaga slov. ljudska stranka pri obč. volitvah, da bode potem naš »Ljudski dom« zidal bodoči šenčurski župan na občinske stroške. Zato vas opominjamo, da kar se tiče prihodnjih občinskih volitev, delajte pošteno, ne pa z lažjo, ker laž ima kratke noge. Le poštena agitacija je na mestu, in vpoštevati se mora ljudska volja, in storiti kar je v splošno korist občanov, ne pa samo v korist nekaterikom. — Zvedeli smo iz »Ljubljancanek«, da se je pri nas v Šenčurju ustanovila družba sv. Cirila in Metoda. Kaj mislijo s tem naši liberalčki, ako jih smemo tako imenovati, doseči, to že vemo. Vemo pa tudi, da tako svobodomiselnost društvo med našim poštenim ljudstvom nikdar uspevalo ne bode, akoravno nosi tako bliščeče ime. Priporočamo pa ob tej priliki »Apostolstvo sv. Cirila in Metoda«, ki ima zares svet in blag namen, pomagati trpečim bratom, bodisi v dušnem ali telesnem oziru, kakor sta to delala sv. Ciril in Metod. Ako bi bila ta dva moža delala tako, kakor delajo danes liberalci v svoji protiverski družbi, tedaj bi nikdar Slovenci ne bili katoličani. Pozivljamo vse tiste, ki so vneti za dobro tudi v tem oziru, da v obilnem številu pristopijo k »Apostolstvu sv. Cirila in Metoda«, kar bode najboljši odgovor našim liberalcem.

g Šinkov Turn pri Vodica. Dne 24. decembra l. l. je bil za nas vesel dan, ker smo dobili zopet dušnega pastirja v osebi č. g. Janeza Terana. Bog jih ohrani pri nas še mnogo let! Tiste, ki se še niso naročili na »Domoljuba«, opozarjamo, da je še čas; komur bolj kaže, se lahko naroči kar pri domačem cerkveniku, kjer ga bo potem dobival. Letos obeta, da bo »Domoljub« posebno zanimiv. Za tiste tri kronice, ki jih žrtvujete zanj, vam ne bo nikoli žal. — Še nekaj; ali bi se ne dala sedaj, ko je bolj čas, pota nekoliko popraviti, da ne dobimo priimka Blatna vas?

g V Raholčah so bile dne 8. jan. občinske volitve; izvoljeni so bili brez posebne borbe razun enega sami zavedni možje S. L. S. Zdaj še nobeden ne prevzema županskega bremena. Kakor vse kaže, se nam bo naposled vsilil za župana liberalni gostilničar, za kate-

rega na vso moč agitira neki pisar z Brda. Možje! pa morda vendar ne boste pripustili, da bi nam gospodaril edini liberalci v občini?!

g Iz Smlednika. Najstarejša žena v občini, Helena Rant, po domače Fikselka, iz Trboj je 3. t. m. umrla. Le tri mesece ji je še manjkalo, pa bi bila doživela 100 let. Ranjka je bila rojena v Železnikih. — Neznanege utopljenca so nedavno potegnili iz Save pri Podreči. Biti je moral že dalje časa v vodi. Ne vé se, je li utonil po nesreči ali pa je bila vmes zlobna roka. — Ustrelil se je po nesreči v 16-leten fant Andrej Šetina iz Zbilj. Ustreliti je hotel menda mačko, pa se je ponesrečil. Krogla mu je šla skozi možgane in je vsled tega še isti dan umrl. Mladina, več pazljivosti in pameti! — Prenovilo se je preteklo leto v Smledniku veliko. Pri podružni cerkvi v Hrašah so napravili nova lepa gotška okna, deloma z barvanim steklom. Tudi znamenje v Hrašah je prenovljeno. Čaka le še slikarja. — Največ se je popravljalo pri župni cerkvi. Stari stolp so zvišali za 6 metrov in napravili novo streho, primerno slogu cerkve. Stolp je prav lep, kot pravijo možje, ki se razumejo na to. Nekaterim nezadovoljnejšem je prav odgovoril nek mož: »Kaj mislite, da mora imeti vsak turen koren na vrhu? Naj bo vendar eden malo drugačen.« Jeseni so pa še cerkev poslikali, tako da imamo sedaj zares krasno hišo božjo, kakršne nimajo daleč naokrog. Na oboku ladje je naslikanih šest podružniških patronov, v svetišču štirje evangelisti in na oltarni steni sveta Trojica, obdana od 12 angelov. Tudi ostala olepšava je zelo primerna slogu cerkve in srečno izbrana. Zato so farani ponosni na svojo farno cerkev; no, pa so tudi lahko, posebno ker dobo spomladi še nova okna z barvanim steklom, kar bo dalo cerkvi šele pravi sijaj. — V nedeljo, 16. t. m. so imeli Prevzvišeni gospod knezoškof zahvalno opravilo, da so se vsa nevarna dela pri cerkvi izvršila brez vsake nesreče. V soboto in nedeljo zjutraj so spovedovali, imeli slovesen govor dopoldan in popoldan, veliko sv. mašo pa je opravil veleč. g. stolni dekan Kolar z asistenco. — Pregovor: »Kolikor glav, toliko misli« bi se dal pri nas tako-le obrniti: »Kolikor ljudi, toliko ur«, kajti farni patron sv. Urh si še ni mogel omisliti nove ure v zvoniku, zato se vsak po svoji ravni; kot znano, pa dve uri enako ne kažejo, zato vedna zmeda. — Župnišče je tudi zunaj prenovljeno. Stare, neokretne, napol podrte stopnice so se morale umakniti lepemu hodniku iz cementa, pot v župnišče se je pa naokrog složno izpeljala. Hvaležni smo g. župniku za ta velikodušen dar. — Še nekaj krvavo potrebuje Smlednik, »Društvena Doma«, hiše, kjer bi se lahko priredilo kako koristno predavanje, kak poučen tečaj, kaka lepa igra, kjer bi naši fantje, pa tudi dekleta našla kaj potrebnega pouka, pa tudi poštenega razvedrila in zabave, da bi jim ne bilo tega treba iskati pri strupe-

nem špirtu po gostilnah. Povsod naokrog imajo kaj gospodarskih društev, pri nas nič, ker nimamo ognjišča, kjer bi se mogli zbirati. Pod prostim nebom je pa pozimi premraz, poleti prevroče. Zato pa tudi razumemo, zakaj so se ljudje z veseljem lotili zidave nove hiše. Nekateri so že veliko pripomogli z vožnjo, drugi pa tudi gotovo ne bodo hoteli zaostati. Pesek je skoraj navožen, treba še sipe, posebno opeke. Čim več se bo zastoj storilo, tem manj bo stalo denarja. Če se nekoliko pridene k svoti, ki se je lani v ta namen nabrala, pa bo zadosti, ako gospodarji ostanejo pri svoji besedi in bodo z vožnjo, drugi nekoliko z delom pomagali. Bog daj, da bi se kmalu pričelo z delom. Tudi pri nas torej napredujemo.

g V Šmartnem pri Kranju priredi K. s. izobraž. društvo v nedeljo 30. t. m. ob 3. uri popoldne v veži župnišča predstavo s sledečim sporedom: Tamburanje; »Prijazni brivce« (pantomima); burka »Repoštev« (gorski duh) v petih dejanjih. Vstopnina: Sedeži I. vrste 50 vin., II. vrste 30 vin., stojišča 20 vin. — K obilni udeležbi vabi odbor.

g Mošnje. Sosedje smo radovedni, če je radovljiškim orožnikom znano, da se v tukajšnji gostilni tik cerkve pogosto čez policijsko uro pije in pleše?

g Iz Mekinj. Prihodnjo nedeljo, t. j. 30. prosinca, popoldne ob 3. bo predaval v našem društvu bl. gosp. dr. Lovro Pogačnik, predsednik Orlov. Ob tej priliki bo zapel društveni moški zbor tudi nekaj navduševalnih pesmi. Prihitite iz domačega zavičaja ter tudi iz okolice vsi, ki imate srce za probuje in pravi napredek ljudi. Vsi dobro došli!

g Slov. kat. izobraževalno društvo v Predvoru priredi dne 30. januarja in 2. februarja t. l. v veži župnišča šaljive igre: »Zdaj gre sem, zdaj pa tje«, »Poštna skrivnost ali začarano pismo« in »Strahovi«. Pričetek obakrat ob 3. uri popoldne.

g Iz Šenčurja. Cestni odbor deželne ceste Kranj-Šenčur, kje si? Dne 21. t. m. je padlo precej snega, tako da je bil vozni promet oviran. Naloga v to poklicanih faktorjev bi bila, skrbeti za to, da se čimprej odstrani sneg, da se vsaj z vozi more naprej. Toda za cesto Kranj-Šenčur se nikdo ne zmeni. Cela dva dni, soboto in nedeljo, je še vse ravno tako zamedeno kot je bilo. Ta dva dneva nismo dobili nobene pošte, ker tak »kimpež« kot je naša pošta, še v lepem vremenu težko leze naprej, kaj šele v grdem. Naloga cestarja Zajca bi bila, da bi bil hitro preskrbel ljudi, da bi se bil napravil prost tir, a on raje mirno počiva doma za pečjo, saj si tako vseeno lahko služi denarje.

g Bohinjska Srednja vas. Na pustno nedeljo, 6. februarja, bodo predstavljali fantje v dvorani čarobno burko »Repoštev« ali vsega je enkrat konec. Igra je posneta po pravljicah, ki se pripovedujejo o gorskem duhu »Repoštev«, je nad vse smešna, a obenem tudi poučna. Vse prijatelje poštene zabave vabimo kar najpristraneje k pred-

stavi! Pričetek ob pol 4. uri. — Smrt ima letošnji predpust pri nas bogato žetev. Pokopali smo že sedem odraščanih mrličev. Večina jih je umrlo za hudo influenco, združeno s pljučnico, in sicer zelo hitro, v petih ali šestih dneh. Res, nihče ne vé, kdaj ga pokliče Gospod! — Snega smo dobili dobrega pol metra, po gorah seveda še več. Sedaj je ustrezno tudi onim, ki so ga prosili. Seveda za vožnjo in spravljanje lesa ne bo še za nič, dokler ne zmrzne.

g Od Sv. Helene. Pri nas se je ustanovila farna knjižnica. Želeti je, da bi se je farani radi in mnogoštevilno posluževali. — Umrli je 2. januarja pri nas Marija Šimenc, objokovana od edinega sina. — Naša občinska cesta, zlasti od Kamnice proti Vinjam, je silno zanemarjena in vpije za popravilo! Tisti, ki imate dolžnost, zganite se!

g Z Brda pri Kamniku. V nedeljo, 9. januarja, je imelo tukajšnje izobraževalno društvo čast počastiti v svoji sredi g. državnega in deželnega poslanca dr. J. Kreka. Soba, v kateri se je imelo vršiti predavanje, je bila polna občinstva, kakor še nikdar. Govornika so sprejeli z velikanskim navdušenjem. V uvodu svojega znamenitega govora nas je č. g. govornik v nemal, naj se trdno oklenemo društva, ki nam nudi potrebno izobrazbo, kajti izobrazba, ki jo nam nudi šola, ne zadostuje v današnjih časih več. V nadaljnjem svojem govoru nam je govornik razlagal zunanjo politiko, nekoliko pa se je dotaknil notranje politike. Občinstvo je dolgo, 1 in pol ure trajajočemu govoru verno sledilo in govorniku navdušeno pritrdjevalo. Priljubljenemu govorniku se vsi najtopleje zahvaljujemo za lepe nauke z željo, da bi nas še večkrat posetil, kar nam je že tudi sam obljubil.

g Iz Preske. Gospodinjski odsek se je ustanovil v Preski. Vsako nedeljo po krščanskem nauku je pouk v šivanju, pa tudi kratko predavanje o gospodinjstvu. — Pri mesečnem sestanku je predavanje daljše. Seje bodo redno vsak mesec. Sklenilo se je, da bo voljeni odbor vsako leto popolnoma drugi, da bodo prišla vsa dekleta na vrsto ter se tako vse izurile za vodstvo. Ves odbor sestoji iz samih vaških deklet. Oseba, ki poučuje v odseku, posodi glavo odboru ter vodi tako neposredno.

g Iz Cerkelj. Slavno uredništvo! Temeljem § 19. tiskovnega zakona z dne 17. decembra 1862, drž. zak. št. 6 iz leta 1863, zahtevam, da priobčite v prvi številki »Domoljuba« z ozirom na dopis iz Cerkelj z dne 5. januarja 1910 naslednji stvarni popravek: 1. Ni res, da bi se v teku 14 dni zgodilo s hranilno knjižico čudne reči in da je fantek lepo pobral iz knjižice ves denar, res je, da je on po sklepu vsakokratne seje naznanil v imenu podružnice mlekarški, kakor tudi strojni zadrugi z dopisom, da jim je denar na razpolago ter istega tudi — čeravno ne vselej sam — izplačal. Prvi znesek po 300 K izplačal se je v januarju 1909. — 2. Ni res, da bi bilo na knjižici vloženo 820 K 9 vin., res je, da

je imela ta knjižica vrednost dne 1. januarja 1909. leta 1920 K 9 vin. — 3. Ni res, da je izročil sedanjemu odboru hranilno knjižico samo z 9 K 4 vin., res je namreč dotična hranilna knjižica s kapitalovimi chrestmi vredna dne 31. decembra 1909. 23 K 95 vin. — 4. Na knjižico so se med letom izplačevali posamezni zneski, kakor tudi vplačevali, resničnost spričuje, da se je v letu 1909. vložilo 116 K 50 vin. in dvignilo 1127 K 45 vin. — 5. Res je tudi, da so vedeli za ta izplačila in sejne sklepe ljudje, kakor tudi odbori posameznih zadrug. Za to je vendar dokaj prič. — 6. Ni res, da bi prejšnji načelnik napravil nepredvidnost in prepustil vse premoženje in dopise »fantku«. Res je, da je bilo vse to na razpolago novemu odboru, kateri pa ni hotel prevzeti nikake stvari, saj še članarine ni maral pobrati, moral je to storiti podpisanec in je celo novoizvoljeni načelnik rekel podpisancu: »Spravi vse, denar in papir, mi prevzamemo na Štefanji dan«. — 7. Ni res, da bi kdo Babičevih vzel denar zase, istega so prejele zgoraj označene zadruge, katerim se je odkazal, zato se tudi od teh ne more zahtevati. — Z odličnim spoštovanjem Jožef Jenko. Ljubljana, 12. januarja 1910. — Dostavek uredništva. Koliko je vreden ta popravek, dokazuje pojasnilo našega dopisnika, ki se glasi: Ad 1. Čudne reči so se zgodile s hranilno knjižico št. 20 »Kmečke posojilnice in hranilnice« v Cerkljah od 12. decembra do 26. decembra, ker je v tem času dvignil za kmetijsko podružnico Jožef Jenko 27. januarja 300 K, 29. junija 40 K 95 vin., 8. avgusta 460 K, 24. decembra 10 K. Tedaj vse dvignil in vpisal v knjižici za nazaj. Fantek je načelnik: posojilnice, strojne zadruge, mlekarске zadruge, vzel načelnik, dal načelniku; jasno je, da je res sam sebi dal. Nadučitelj A. Kmet in še veliko drugih potrdi s prisego, ki so knjižico prej videli in potem, da je te svote dvignil na knjižico od 12. do 26. decembra. Kdaj je bila sklenjena podpora strojni zadrugi, ko niti bivši načelnik kmetijske podružnice ne vé o tem, kateri bi moral vsaj vedeti, ko se je šlo za take svote? — Ad 2. Stanje vloge 12. decembra je bilo 820 K 9 vin. Tedaj vrednost hranilne vloge ob času obnega zbora 820 K 9 vin. Nikar zavijati. O tem zdaj molčimo, da je v fantkovi posojilnici tak red, da je v hranilni knjižici prej vpisan 4. januar, potem še-le 3. januar! Pride vse na vrsto. — Ad 3. Res je, da je fantek izročil novemu odboru knjižico, ki izkazuje stanje hranilne vloge 26. decembra 9 K 4 vin. Koliko je bilo stanje 31. decembra, ni nihče trdil. — Ad 5. Za dvignjeni denar od 12. do 26. decembra ni vedel niti načelnik And. Kmet. Kako bi sicer mogel reči 26. decembra fantku, da ni imel pravice dvigniti denarja! Kdaj so bile sklenjene podpore? Ali tako vpoštevate svoje načelnike, da za njihovim hrbtom delite podpore? — Ad 6. Jasno je, da je načelnik kot tak do 12. dec. imel skrbeti

za premoženje podružnice do izročitve. Ako se je fantek polastil premoženja, se je vsled svoje vsiljivosti. Pravice ni imel. Neprevidenost je napravil bivši načelnik. — Ad 7. Strojni zadrugi fantek še ni izročil 460 K, kar je sam povedal 16. januarja letoš. leta na občnem zboru iste. Kje je torej denar, ako ga nima sam? Sicer bomo pa še govorili, za kaj vse je dober denar kmetijskih podružnic!

g Iz Žabnice. Zadnja predstava, ki se je vršila v našem izobraževalnem društvu prvo nedeljo po razglasenju Gospodovem, je bila dobro obiskana in je podala zopet nov dokaz o neutajljivo veliki igralni sposobnosti večine nastopivših. Vse glavne vloge so bile prav dobro pogojene, nekatere celo izvrstno. Poleg drugih se je posebno odlikovala Nežika. Pri predstavljanju par manjših vlog bi pa želeli malo več memoriranja; kajti prvi pogoj za sigurni nastop je, da spomin popolnoma obvlada vsebino vloge. Očividno je bilo pa zapaziti velik napredek v igranju in umevanju vlog. — Tako vrši društvo svojo nalogo. Upamo, da ostanejo vsi člani zvesti društvu tudi v prihodnje in da še novi pristopijo. Društvo res popolnoma izpolnjuje svoj namen. — Na Svečnico popoldne bo v tem letu prvo društveno predavanje. Vsebina mu bodo zgodovinski podatki, starejši in novejši, domačega kraja. — Dr. Žerjav je koncem lanskega leta ustanavljal neko »fantovsko stražo«. To društvo je seveda liberalno, svobodomiselno, povdarja pa za zdaj le poučni značaj. Toda vemo, da svobodomiselno drevo rodi le svobodomiselne sadove. Vprašamo pa tudi, čemu bo to društvo, ker imamo že katoliško slovensko izobraževalno društvo, ki ponuja poduka in zabave dovolj? Samo za to, da bo svobodomiselstvo širilo; to bo njega glavni namen. Vpisali, pravzaprav vtihotapili so v to društvo več takih, katerih niti pri ustanovnem shodu ni bilo, niti niso nikdar naznanili svojega pristopa. Ali ni že to »svobodomiselno«?

g Iz Zgornjega Tuhinja. Komaj smo začeli misliti na Orle, izobraževalno društvo in svoj dom, že zabavljajo liberalni listi in psujejo. Dom imenujejo že »umazano stavbo«, pa še načrta nobeden ni videl. In razdvojili pa prestrašili bi nas radi. Župnik se zdi znane mu neznancu, ki se v nas zaganja, kakor Bog stvarnik. Župnik reče: Bodi igra — in igra je. Župnik zahteva: Šola, daj prostor — prostor je tu. Kaj ne, blagor takemu župniku. Še eno besedo bo župnik rekel: Šema liberalna, bodi pametna — če bo?? G. nadučitelj predbaciva, kako nerad uči dekleta, dočim se župnik nobenega dela ne dotakne. Ne bodite sitni! Če bi g. nadučitelj ne hotel, kdo ga bo prisilil? In če bi učil prisiljen, kaj bi pa naučil brez navdušenja? Kako drugače pa pišejo liberalci o učiteljih, če svoj prosti čas porabijo za pouk liberalnega naraščaja! Hej, to so možje, ki se žrtvujejo, ki kaj store za narod. Če bi pa župnik sam učil de-

kleta, bi pa liberalci vpil: Uči dekleta, med njimi je zmira, že vemo, zakaj... Potem pa piše liberalci: Šolo smo zidali za svoje otroke. Dobro, dobro, saj si bil pri vseh igrah, ali nisi videl na odru — šolskih otrok? Pri jaslicah — otroci, Bernardka, Tilka, turške deklice — otroci. Ali ni prav, če se otroci v šoli izobražujejo? — Pregnati nas hočeš iz šole, župnik bi tudi rad boljši prostor za predstave, zato misli z drugimi vred na Dom. Ali ne dela župnik, kakor ti hočeš. Ti praviš: Igre iz šole ven! Župnik pravi isto. Zakaj si potem zoper Dom? — Zapomni si: Prav zato, ker liberalni listi pišejo zoper Dom in Orle, če vse to v Zgornji Tuhinji prišlo — v jezo liberalcev! Sicer se pa odslej še večkrat vidimo.

Dolenjske novice

Žužemberške novice.

d Važno javno predavanje. Na Svečnico priredi naše izobraževalno društvo v svojih prostorih podučen shod, na katerem bo govoril g. K. Gnidovec o naših »razkolnih bratih Slovanih«. Predavanje bo jako zanimivo in prepričani smo, da bo obširna dvorana polna poslušalcev; pričakujemo zlasti, da se udje apostolstva sv. Cirila in Metoda udeležijo shoda polnoštevilno. Vabimo pa tudi vse druge člane in nečlane društva, da se prepričajo, kako plodonosno deluje naše društvo na polju ljudske izobrazbe.

d O razvoju zdravilstva je predaval našim mladeničem pretečeni ponedeljek g. učitelj Koželj. Hvala mu za lepo in podučno predavanje! Naj pride še večkrat med nas, ker mi spoštujemo učitelja, ki se ne sramuje sedeti skupaj z delavcem in kmetom.

d Na zadnjem občnem zboru je sklenilo izobraževalno društvo, da članom ne bo več naročalo »Domoljuba«, kajti sram bi moralo biti vsako družino, ki si sama noče naročiti časopisa, kakor je »Domoljub«. Naroča se »Domoljub« v župnišču.

d Hud mož je »Domoljubov« urednik. Rad bi vsakemu novičarju odstrigel vsaj pol jezika. A to mu povemo, da žužemberškega novičarja on ne bo ugnal v kozji rog. Vse važne zadeve in novice bo on, kakor doslej, sporočal svojemu ljubemu »Domoljubu«. Zato, Žužemberčani, oklenimo se »Domoljuba«! Na razpolago so še vse zaostale številke. — O p o m b a U r e d n i š t v a: Ga tudi ne mara ugnati v kozji rog, če se bo zadovoljil s tolikim prostorom, kolikor ga sorazmerno pride na žužemberško župnišo.

d Cigani. Pred mesecem je v gozdu nad Trebčo vasio na smrt bolna ciganka Kata Hudorovič opravila prvo sveto spoved in prejela prvo sv. obhajilo. Dobri ljudje so jo sprejeli v svojo hišo, kjer je v kratkem umrla. K pogrebu se

je zbrala z vseh štirih vetrov svetá družina Hudorovičev. Na grobu so ganljivo molili in za spomin so ukradli gospodarju, ki je sprejel ciganko v hišo, lež konjski koc.

Iz litjskega okraja.

d Malo Trebeljevo. Lansko leto smo napravili nov prepotrebni vodovod; prosili smo slavni deželni odbor kake podpore in dobili smo s posredovanjem županstva zlasti pa po gospodu poslancu Josipu Mandlju lepo podporo v znesku 500 K; zato bomo vedno hvaležni temu poslancu, Bog ga živi! Lansko leto je ustrelil Janez Kastelic za bežičim Antonom Jerebom trikrat tako, da je bil takoj rartev. Stvar se je vlekla skoraj celo leto in po zaslišanju raznih prič je bil slednjič Janez Kastelic obsojen le na mesec dni zapore. Ako bi bil ustrelil zajca, gotovo bi bil bolj zaprt.

d Volavljje. Jeseni smo imeli v vasi vročinsko bolezen, sedaj hvala Bogu je minula, le reveži smo za vodo; pričakujemo že dolgo časa deželnega inženirja, pa ga še ni. Vreme je silno lepo, malokdaj je o Božiču tako gorko.

d Janče. Ura v zvoniku kaže že dve leti pol štirih; ali je zamrznila, ali je dobila jetiko. Upam, da se jo bodo Jančarji usmili in do Velike noči pripomogli, da bo nekaj več kazala kakor sedaj. — Čujemo, da bo treba zidati novo šolo. Kdo neki, že sedaj so velike naklade in polovico ljudi v Ameriki, kaj bo potem. Gosposka nič ne vpraša, če kmet premore, ampak daj in plačaj ter molči, pa je konec. Pred par leti je g. župnik šolsko sobo lepo in pripravnou uredil za šolski pouk. Občino in gosp. župnika je to veliko stalo, zdaj pa naj bo vse to za nič. Pred par leti je gosposka silila, da mora biti v štangi šola v par letih nova, sedaj ko se je to nekaj pozabilo, bojo pa na Jančah silili.

d Vače. Lepo in složno smo živeli na Vačah do onega časa, ko je prišel v našo sredo človek, ki sliši na ime Blagajna in je menda učitelj in vzgojitelj. Že pri občinskih volitvah se je ta nadebudni mož obnašal tako, da mu je jako huda predla pri sodišču in pri šolskih oblastih. Ruvanje njegovo pa je vedno silnejše. Radi bi marsikaj zapisali, pa se bojimo »Domoljubovega« urednika, da zažene v koš. Zato pravimo za danes samo to-le: Če se bodo šolske sobe še nadalje rabile za sokolske krokarje in čikarje ter se zrak zasmrajal in šolski prostori onesnaževali — bo jenjala potrpežljivost naša in menda tudi šolskih oblastí. Ali smo res tako daleč, da že smejo naši »vzgojitelji« delati vedni razpor in jemati ljudem krščanske vzore ter jim vsiljevati liberalne cunje v podobi časnikov? Šolske oblasti pa pozivljemo, da vestno preiščejo, če je naš vzgojitelj tako marljiv pri učiteljskem poklicu kot v gostilnah in v politiki. Ali nosi ljudstvo zato ogromne stroške za šolo, da se mu pošilja šiba v podobi nemirnežev in takih učitel-

teljev? Vsaka sila do vremena, gospod Blagajna!

d Šmartno. Kakor se čuje, se začne takoj, ko se vreme ustanovi, s pripravljalnimi deli za zidanje društvene dvorane, ki bo poleg sedanjih društvenih prostorov. Ljudje so obljubili pomoč v delu in lesu in prispevkih. Prav je to; saj bo dvorana v čast in korist ljudstvu. Le navdušeno na delo!

d Litija. Občudovali smo pridnost in napredek naših naprednjakov, ki so potrgali plakate deželne odbora, s katerimi se je naznanjal kmetijski tečaj v Šmartnem. No, vsak po svoje! Menda je to tudi delo za napredek!

d Litija. Šmartinski napredni »Zvon« je počastil Litijo s svojim koncertom; toda Litija je ostal mrzla, poslala je iz trga samo 7 udeležencev, ki so se z navzočimi Šmarčani in nekaterimi uradniki bolj kislo držali. Menda je bil navzoč tudi prejšnji vzorni pevovodja, ki je šel v prezgodnji učiteljski pokoj!

d Šmartno. Kmetijskega tečaja so se udeleževali samo kmečki ljudje; takojmenovanih naprednih kmetov ni bilo, in jih tudi pogrešali nismo; so pač nazadnjaki, ki ne marajo naprej. Pogrešali pa smo kakega uradnika iz glavarstva, ki bi se pač moralo zanimati za kmetijstvo; toda je že tako: gospodje imajo pač čas za liberalne veselice — za to pa, da bi se ljudstvo spodbudilo za napredek v gospodarstvu, zato ni časa! Kdaj bo pač ljudstvo tako srečno, da bo imelo uradnike pri glavarstvih, ki bi z njim čutili in delali. Če se ne motimo, je ponekod malo boljše v tem oziru kot pri nas!

d Šmartno. V nedeljo, 30. t. m., bo kakor čujemo, v Šmartnem ustanovitev okrožja orlovskih odsekov za savsko dolino.

d Šmartno. Sad zadnjega kmetijskega in izobraževalnega tečaja bo menda ustanovitev izobraževalnega društva v Kresnicah in na Prežganjem. Navdušeni mladeniči so tudi porok, da bo društvo vspevalo, ko se ustanovi.

d Šmartno. Danes 22. januarja prav pridno popravlja sneg, kar je zagrešil naš okrajni cestni odbor — popiplje namreč okrajno cesto skozi Šmartno, po kateri že ni bilo mogoče hoditi vsled globokega blata.

Z Mirne.

d Zemlja zasula vlak. V petek, 21. t. m., je v globoki zaseki v Zijavnici, med Mirno in Trebnjem zasula zemlja, ko se je od strani odtrgala, opoldanski vlak, da je obtičal. Moral je priti na pomoč drugi stroj iz St. Janža, ki je zasuti stroj izvelkel iz pasti. Zijavnica je požrla že lepe denarce šentjanški železnici, pa jih bo še. Govori se, da se namerava ta kos proge preložiti, kar bi bilo čisto pametno. — Čudimo se splošno, da je država prevzela tako slabo zgrajeno železnico, kakor je ravno šentjanška. Veščaki sami se izražajo: »Ko bi navaden »šuštar« delal to železnico, bil bi jo boljše naredil!« —

Še do danes ni plačalo podjetništvo te železnice vsega za to porabljenega zemljišča, niti niso še vseh mejnikov postavili in ne davkov odpisali, kar bi se po zakonu moralo zgoditi najpozneje eno leto po otvoritvi. Sedaj pa je dne 15. oktobra 1909 že minulo eno leto, pa še ni nič. Pač pa se železniško podjetništvo oblastno šopiri na tuji zemlji in gorje posestniku sosedu, ako tudi ponevedoma izorje kak njihov »flok«. Precej te ima državni pravdnik v rokah in sedel boš, ker tako hoče »nemška gospoda«. Nič ne pomaga, četudi vsi posestniki lahko prisežejo, da jim meje še nihče odkazal ni. Da se pa v Zijavnici zemlja udara, da vlak zasuje, da je tu ne zemlja, ampak človeško življenje v nevarnosti, zato se pa menda ni treba brigati. Pride pa še vse to na »solnce«.

d S. k. izobraževalno društvo na Mirni je imelo pretečeno nedeljo svoj občni zbor. V odbor so izvoljeni: gosp. župnik Anton Kocijančič, predsednik; g. Anton Šolar s Trbinca, podpredsednik; gosp. Zidar Josip iz Sotle, tajnik; gosp. Alojzij Šolar iz Mirne, blagajnik; g. Anton Šolar iz Mirne, gospodar; g. Martin Seher, organist, I. knjižničar; g. Vid Ambrožič, mladenič, II. knjižničar; g. Alojzij Škarja, zastavonoša. Društvo je napravilo lani 7 predavanj in eno veselico. Letos bo pa še kaj več. Zato vabimo nove ude, da pristopijo, stari pa naj nikar ne odstopijo.

d Društvena veselica bo v nedeljo, 30. t. m., v gostilni gospe Škarja. Igrali bodo tamburaši iz Sent Ruperta, pel pa bo domači pevski zbor. Igre ne bo, pač pa šaljivi prizori in šaljiva pošta. Na veselo svidenje.

Iz raznih krajev Dolenjske.

d Iz Ambrusa. Od nas se malokdaj kaj sliši, ker smo skoro od vsega sveta odločeni. No pa zadnje čase se je veliko začelo govoriti o vodovodu, cesti in železnici. Pa se nam menda vendar ne obeta boljša bodočnost? Težko verujemo; če bo res, bomo pa toliko bolj veseli. Pravijo tudi, da je okoli Ambrusa veliko železne rude; sedaj se je začela tudi kopati. Novo življenje se torej obeta! Ambrušani, nova doba zahteva novih ljudi! Zganite se, naročite si dobrih časopisov, da boste napredovali tudi v duševnem oziru!

d Iz Višnje gore. V nedeljo, dne 9. t. m., se je vršil shod železniških delavcev krščanskosocialne »Prometne zveze« pri kolodvoru Zatičina. Šešlo se je preko 50 železničarjev. V društvo se jih je zapisalo čez 40 članov. Za predsednika je bil izvoljen Alojzij Pajek, namestnikom Jožef Erjavec, zapisnikarjem A. Starec. Govoril je g. Ignacij Medved, železniški mojster v Zatičini, in g. Moškerc iz Ljubljane. Veselo je, da so skoro vsi železniški delavci v našem taboru pri nas. Shod so pismeno pozdravila okoličanska županstva. — Pri Muljavi iščejo premog in je precej upanja, da se reč posreči. — V Višnji gori se je po trudu sedanjega gospoda

župana A. Perkota stari rotovž popolnoma prenovil. Stroškov je nekaj nad 4000 kron. Vkljub zabavljanju od neprijateljev sedanjega župana je ta denar plodonosno naložen. Poleg obresti in uničenja glavnice bo še vsako leto ostalo precej kronic od najemuine, ki jo bode mesto dobilo za prvo nadstropje, katero je vzel v najem c. kr. sodnik. Zgoraj je pet sob in kuhinja, spodaj mestni arhiv, posvetovalnica, odgonska soba in shramba gasilnega orodja. Pot od mesta do kolodvora se je dobro popravila. Spomladi dobi novo, lepo železno ograjo, delo mojstra Zabkarja. — Višnjegorski naročniki »Domoljuba« pozivljejo c. kr. poštni urad, naj nauči svojega pismonoša olike. Ta mladič izroča »Domoljuba« naročnikom z zaničljivo opombo: »Tukaj sem ti prinesel zopet pr... ti sveti časopis.« Če to ne bode pomagalo, se še drugod pritožimo. Najboljši odgovor bode, da številu »Domoljuba« podvojimo.

d Iz Drage. Vsi slovenski kraji so skoraj zastopani s svojimi novicami v »Domoljubu«, eni več, drugi manj, le mi smo skoro izločeni. Iščejo samega sebe po predalih, a ne najdemo. A želimo, da tudi o našem kotu kaj izve svet. Veselega nimamo nič, ker si vedno kličejo z našimi sosedmi Hrvati: Zalosna nam majka! Bolj tužne stvari vam bomo poročali, bratje v svetu slovenskem. Tužne novice, ker smo v deželi, kjer nismo gospodarji na svojih tleh, marveč pod jarmom, ne sicer turškim, pa ki je čisto težji kot turški, pod jarmom nikdar sitih Nemcev. To vam povemo že sedaj, ker naš glas bo čisto kot ječanje trpečega, ječanje tistega, ki že težko nosi, ki grozi, da bo stresel jarem in one, ki ga nam tako zelo tišče. Saj vam, bratje, ni znano to, ko ste v narodnostnem oziru samosvoji vsaj v domačem kraju in ne čutite, kako trda je tujčeva peta. Pa boste slišali in brali, zmajevali boste, češ je li mogoče to in to! Da pa je marsikaj res, kar vi mislite, da ni mogoče, to vam bo povedal semintja glas iz Drage. Vi pa, bratje dragarski, dvignite se! Glejte, Slovenci v svetu so daleč pred nami, napredujejo neverjetno v izobrazbi, časopisje in branje jih je dvignilo, oprimimo se še mi tega, zlasti »Domoljuba«, ki bo slikal bratom slovenskim naše tužno stanje in pomagal nam, da zakličemo tudi mi enkrat: »Zora puca, bit' če dana!«

d Iz Dobrniča. Podpisani naznanja, da je dne 2. januarja našel žepno uro v bližini kolodvora v Trebnjem. Pravi lastnik jo dobi pri meni. Anton Barle, vas Stranje št. 10, p. Dobrnič na Dolenjskem.

d Krka. Pretečeno soboto je bil v Rudolfovem obsojen glavni napadalec Orlov, ki so se vračali 26. septembra l. l. z mladeniškega shoda v Zagradcu. Dobil je osem mesecev težke ječe, poostrene vsak mesec z enim trdim ležiščem. Tako se je končala ta za nas Krčane precej zanimiva tožba. Mi se nikakor ne veselimo te obsodbe; želimo

le, da bi se sedaj tisti spametovali, ki še vedno poslušajo raje besede prelepega Jožka izpred cerkve in ga ubogajo raje kakor pa oznanjevalca besede božje.

Notranjske novice

Vrhnjske novice.

n V okrajni cestni odbor vrhnjski je imenoval deželni odbor gosp. Jožefa Verbiča, blagajnika na Vrhniki, in g. Antona Kobija, deželnega poslanca na Bregu.

n Čast, komur čast! Čast zavednemu vrhnjskemu ženstvu! 8. decembra 1909. se je ustanovil ženski odsek »Bogomila« in v začetku novega leta je že štel 249 članic. Med njimi je precej podpornih. Splošno moramo pohvaliti zavednost deklet in žen vrhnjske župnije, še prav posebna čast pa ženstvu iz Vrhnike, Verda, Podgore in Bistre!

n Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov na Vrhniki priredi v nedeljo, dne 30. januarja, predpustno veselico z jako bogatim in vseskozi zanimivim sporedom. Zatorej, prijatelji poštene zabave, pridite v prav obilnem številu, ne bo vam žal. Na svidenje torej v nedeljo zvečer v »Društvenem domu«!

Od Pivke.

n Hranilnica in posojilnica v Št. Petru na Krasu izkazuje za leto 1909. zopet krasen uspeh svojega delovanja. Prometa je en milijon 72 tisoč kron. Čisti dobiček znaša 4417 kron. Ves rezervni fond znaša sedaj 18.800 kron. Kako zaupanje ima ljudstvo v naš denarni zavod, kaže posebno to, da je malo manj kot pol milijona kron hranilnih vlog. Občni zbor bo v nedeljo 23. januarja popoldne ob 3. uri v posojilnični hiši. Zadrugniki, vsi na občni zbor! Pripeljite seboj vse, ki se za naš zavod zanimajo!

n Nesreča nikjer ne počiva. V Trnju je utonil prav blizu svoje lastne hiše Žele Anton, po domače Smodnik, dne 12. januarja. Pivka stoji sedaj čez in čez, tema je tudi bila, mož je pa imel žalibog slabost, da je ljubil alkohol, in prišlo je do nesrečne smrti.

n Čuden slučaj. Nagle smrti je od kapi zadeta umrla Pepelova mati Marija Kovačič iz Radohovevasi št. 30 dne 13. januarja. Njen sin France, poročen je s hčerjo zgoraj omenjenega Antona Žele, ki je dan popreje utonil v Pivki. Mož je izgubil svojo mater, žena svojega očeta, oba sta izgubila nenadoma, skoraj isti dan svoje drage.

n Bal v Petelinjah dne 9. januarja je bil nekaj posebnega. Posebno je že to, da naše županstvo daje za take reči dovoljenje ali licenco. Druga posebnost je bila ta, da natakari niso mogli dobiti, — pravzaprav ne natakari, temveč plesalk. Vsa dekleta so v Marijini

družbi, — zato je treba čez duhovnika zabavljati in kleti, ker je to družbo ustanovil. Čast takim dekletam! — Tretja posebnost je ta, da fantje sploh obiskujejo take gostilne in se na ta način izobražujejo. Ali ni izobraževalnega društva v Št. Petru? Kdaj in s kako vremo se udeležujete predavanj in branja dobrih časopisov? Fantje petelinski, — pamet! — Četrta posebnost je pa ta, da so se v tej hiši, kjer se izdeluje — sodavica, — napili tako vina, da so svojo korajžo kazali še cel ponedeljek.

n V župniji Slavina je bilo v letu 1909. rojenih 191, umrlih 121 oseb, poročenih 26 parov. Po posameznih duhovniških razdele se sledeče: v Slavini rojenih 48, umrlih 35; v Št. Petru rojenih 80, umrlih 45; v Trnju rojenih 40, umrlih 22; pri Sv. Ivanu rojenih 23, umrlih 19.

Vipavske novice.

n S Slapa pri Vipavi. Vabilo na veselico, katero priredi katol. slov. izobraževalno društvo na Slapu v nedeljo, dne 30. januarja 1910, v prostorih g. Karl Bone-ta. — Vspored: 1. K. Zakrajšek: »Krščena miška«, igrajo društvene članice. 2. A. Medved: »Prvi april«, igrajo društveni člani in članice. 3. Srečkanje. Med odmori poje društveni moški zbor. Začetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina: sedeži 1 K, stojšče 40 vin. — K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

n Vrhpolje. »Repoštev«, čarobno burko v 5 dejanjih, priredi k. s. izobraževalno društvo v Vrhpolju v nedeljo, dne 30. januarja 1910, ob 3. uri popoldne v prostorih g. Marije Lavrenčič št. 26. Kdor se želi prav pošteno nasmejati, naj pride v nedeljo popoldne v Vrhpolje. K obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

Iz Logatca.

n Predsednikom krajnega šolskega sveta v Dol. Logatcu je bil izvoljen vrli pristaš S. L. S. g. Ivan Mihevc. Tako je prišla tudi ta važna postojanka, ki je bila doslej vedno v liberalnih rokah, v naše roke. Da liberalce to boli in peče, je samoposebi umevno; zato v eni zadnjih števil »Slovenskega doma« silovito vzdihujejo in stokaajo, češ, da je temu kriva liberalna needinost in razkosanost. Radi verjamemo, a pomagati ne moremo!

n Kmečka zveza za logaški sodni okraj je imela dne 16. januarja svoj občni zbor. Poljudno je predaval ob tej priliki g. nadživinozdravnik Majdič o umni živinoreji. Podal je res zlatih naukov zbranim gospodarjem in gospodinjam, ki jih je pa žalibog bilo veliko premalo za tako važno predavanje. — Sprožila se je tudi misel o ustanovitvi živinorejske zadrage. Ni napačna misel, vredna, da se zanjo ogrejemo in jo tudi uresničimo.

g Na Svečnico priredi Orel v Gor. Logatcu predpustno veselico. Začetek ob 3. uri popoldne po litanijah. Na

vsporedu je šaljiva deklamacija in čarobna burka v petih dejanjih: »Repoštev, duh v Krkonoških gorah, ali: Vsega je enkrat konec«. Kdor se hoče pošteno nasmejati, naj igre, ki je vsa prepletena z neprisiljenimi dovtipi, nikar ne zamudi! Zvečer je pa v vseh prostorih gostilne »pri Klobučarju« veselica s šaljivo loterijo, pošto, petjem itd. Na svidenje med brati Orli!

Iz raznih krajev Notranjske.

n Iz Žirov. O božiču smo imeli povodenj in povsod dosti vode, tako da je v njo zašel neki občinski revež in pa sploh dobro znani Anton Dovanko, kateri je vodo že od pamtiveka sovražil in ljubil le alkohol. Ta ga je sedaj gnal v smrt. Dne 2. januarja je pa nagloma umrla Franca Novak, po domače Jurječevka, v 38. letu svoje dobe in najboljše podpornica Sokolov. In ravno ta dan dopoldne pa Simon Kavčič, po domače Trohovec Šimon. Ta je kar v gostilni »pri Katri« pri mizi sedeč preminul in navzoči so mislili, da le spi. Bil je tudi pristaš svobodomislecev.

n Iz Starega trga pri Ložu. Kaj takega se ne zgodi vsako zimo, da bi o sv. Treh kraljih cvetele trobentice, zvončki in marjetice, kakor letos. Pretečeni teden smo dobili nekaj snega, eni pravijo, da ga je premalo, drugi pa preveč. Ne vem, kdo ima prav? — Kaj takega se pa tudi ne zgodi vsako desetletje, da bi gospodar ostavil ženo, otroke in domačijo, pa odšel z drugim dekletom v Ameriko, kakor je to naredil ta mladi Urh iz Poljan in Okolišova Malka od ravno tam. Ker ima pa pravica velike roke, je tudi Malko dosegla na poti in jo pripeljala nazaj. Zdaj naj pa še kdo reče, da na Poljanah ni modernega napredka. — Pravijo, da bode čez našo faro prišel stric lukamatija; dobro bi bilo, da bi se nekateri moške že zdaj domenili glede poti in postaje, dokler ni prepozno. Tako, da bi fara imela res kaj dobrega od njega, da ne bode samo dobro vzel in slabo pustil. Po toči zvoniti nič ne pomaga. — C. kr. pismonoši svetujemo, naj svojo službo tako opravlja, kakor jo kot tak tudi mora. Drugače se mu lahko pripeti, da bode še dreto vlekel. — Tudi starotrški cerkvenik naj se točno ure drži glede zvonjenja, da ne bodo ljudje vsako nedeljo godrnjali, ker enkrat predolgo čakajo, drugi pa polovico maše zamude.

n Iz Postojne. Dne 2. februarja t. l. priredi »Katoliško slovensko izobraževalno društvo« predavanje točno ob pol 4. uri popoldne v društvenih prostorih. K predavanju se vabijo vsi društveni člani. Po predavanju bo seja dekanjskega odbora. Uljudno se vabi, da pridejo vsi predsedniki in tajniki izobraževalnih društev postojnske dekanije. Če pa ni možno, da pridete sami, pošljite svoje odposlance. Začetek seje točno ob 5. uri popoldne.

n Vrbovo pri Ilirski Bistrici. Tukajšnje slov. kat. izobraževalno društvo je priredilo 16. t. m. ponovno igro

»Snubač«, dalje predavanje, katero je imela gospodična Lucija Trampuš: »o pomenu slovenskih katoliških izobraževalnih društev«. Nato je sledila burka »Kmet in fotograf«. Obe igri sta se izvrstno obnesli. Igrali so le naši vrli domači fantje, zato vsa čast jim! Le pogumno naprej po začetni poti! Pred vsem gre zahvala g. predsedniku A. Logarju, zidarskemu mojstru, ki si za društvo obilo prizadeva. Bog plačaj! — Da se društvo vedno bolj in bolj širi, nam kaže zadnji občni zbor, ki se je vršil dne 6. t. m. in pri katerem se je v društvo vpisalo nad 20 novih članov.

Iz raznih krajev

Štajersko. Podpora po toči. Namestništvo je določilo, da se meseca februarja razdeli podpora za po toči poškodovane, in sicer za ptujsko glavarstvo 150.000 K, za mariborsko 16.000 kron. — Zmaga Slovencev. Pri volitvi načelnika in podnačelnika krajnega šolskega sveta v Št. Ilju v Slovenskih goricah dne 14. t. m. sta bila izdatno večino izvoljena g. Fr. Thaler načelnikom in Anton Hauc podnačelnikom. Volivci, pokažite tudi pri občinskih volitvah, da hoče biti Slovenec na slovenski zemlji svoj gospod. — Tobak bodo sadili. Finančno ministrstvo je dovolilo, da se sme v kmetijskih šolah v Grottenhofu in Mariboru saditi tobak za poskušnjo. Ako se bodo ti poskusi dobro obnesli, bo dovoljeno tudi na Štajerskem saditi tobak. — Iz celjskega garnizijskega zapora je pobegnil infanterist 87. pešpolka Alojzij Rečnik, ki je bil že opetovano kaznovan zaradi raznih zločinov. — Denar ponarejal. Pred celjskim porotnim sodiščem sta se morala zagovarjati 19. t. m. 24-letni agent Michael Bence iz Ljubljane in 18-letni posestnikov sin Mihael Omerza iz Stare vasi zaradi ponarejanja denarja. Bence je meseca septembra 1908. ponaredil 5 petkronskih novcev in 11 kosov po eno krono. Več kosov je razpečal in dal tudi Omerzi nekaj ponarejenega denarja. Porotniki so potrdili vprašanje o Bencetovi krivdi, vsled česar je bil obsojen na leto težke ječe. Omerza je bil oproščen. — Ptuj. Mestni svet je kupil mestnim hlapcem in pometačem polhovke, da bi osramotili Slovence, a se je zmotil. Slovenci nosijo polhovke, kot so jih poprej in se smeji Nemcem, pometajo se pa smeji, ker so prišli tako poceni do toplih pokrival. — V Šmarjah pri Jelšah se je ustanovil telovadni odsek Orel. — V Tešarjih je umrl g. župnik Šibal. — V Novicerkvi se je poročil 24. januarja vrl mladenič g. Janez Arlič, posestnik na Veliki ravni, z gospodično Amalijo Petek z Dobrne. Bilo srečno!

Koroško. Izpremembra občinskega reda. Permanenčni odsek. izvoljen od 92

deželnega zbora, je izdelal načrt za nov občinski volivni red na Koroškem. Za mestne občine so določeni štirje, za kmetijske pa trije ali dva volivna razreda. V mestih imajo volivno pravico tisti, ki bivajo tam eno leto, na deželi pa tri leta. Častni člani nimajo volivne pravice. V prvem razredu imajo volivno pravico župniki in župnijski predstojniki in uradniki, pravi in vpokojeni od 8. plačilnega reda naprej, v drugem razredu pa volijo pomožni duhovniki, ravnatelji, nadučitelji in šolski vodje, učitelji na meščanskih šolah, doktorji in uradniki devetega činovnega razreda, v tretjem razredu volijo učitelji in učiteljice. Poleg teh seveda so po davkih v posamezne razrede razdeljeni davkoplačevalci. — Iz Pliberka. Občina Blato pri Pliberku, katere župan je odločen Slovenec gosp. Pavel Miklavčič, bode pričela uradovati izključno slovensko. To bo odgovor na aretacijo župana na celovškem kolo-dvoru, ker je zahteval vozni listek v slovenskem jeziku. Naj bi tudi vsi ostali slovenski občinski odbori storili enak sklep. Nemci nas teptajo, mi pa se jim suženjsko klanjamo. Nezavednosti mora biti enkrat konec. — Guštanj. Pred kratkim so se vršile občinske volitve, pri katerih so zopet zmagali Nemci. Vse pritožbe proti volitvi so bile od nasprotnikov odbite. Tudi v Grabstajnu so dobili Nemci pri volitvah večino. Res tužna Koroška! — Razmere v celovski blaznici. V nedeljo, 16. t. m., je speljal nek umobolni mimogredočega dečka na dvorišče blazine. Nato ga je peljal v klet, ga popolnoma slekel, zvezal na rokah in nogah in ga pretepal z jermenom. Potem ga je položil na tla in ga ogrnil. Deček si ni upal klicati na pomoč, ker se je bal, da ga slaboumni ne umori. V ponedeljek popoldne je šele zasledila policija jokajočega dečka, ki je imel še na telesu sledove udarcev. V tej zadevi je vložil poslanec Walcher interpelacijo. Neverjetna zanikernost!

Primorsko. Zmaga S. L. S. pri občinskih volitvah v Komnu. Dne 10. in 11. t. m. so se vršile v Komnu občinske volitve. V II. in III. razredu je zmagala S. L. S. Komen je precej velik trg in je bil doslej trdnjava kraškega liberalizma. Kljub vsemu terorizmu, katerega so izvrševali liberalni magnati na uboge volivce, se je otrešal Komen liberalizma. Komen hodi vzgled drugim slovenskim trgom! — Gorica. Imenovan je vlč. g. dr. Andrej Pavlica profesorjem svetopisemskih ved v centralnem semenišču v Gorici, vlč. dr. Jožef Srebrnič pa profesorjem cerkvene zgodovine istotam. — Mestni policaj Medvešek je bil obsojen na tri dni zapore. Povod so dale protislovenske demonstracije v Gorici dne 21. septembra. Medvešek se seveda šteje k Italijanom. — Mlada samomorilka. Raz železniški most je skočila pri Gorici v Sočo 14. in pol leta stara služkinja iz Gorice. Samoumor je izvršila v zmešanosti.

Trst. Nova cerkev presv. Srca Jezusovega se je blagoslovila v Trstu 22. t. m. Cerkev je zidana v obliki rimske bazilike, z dvojno vrsto stebrov je razdeljena v tri ladije. — Papežev dar. Sv. oče Pij X. so iz lastnega nagiba darovali za novo cerkev dragocen kelih iz čistega srebra in bogato pozlačen. Prvič je rabil ta kelih škof Nagl pri slovesni sveti maši po blagoslovljenju cerkve.

Zanimivo predavanje. Te dni smo imeli v Trstu priliko poslušati patra Ag. Gemellija, katoliškega redovnika, doktorja zdravilstva in kirurgije, ki je izredno globoko učen mož. Pred dnevi je predaval v Milanu v veliki dvorani, natlačeni od samih zdravnikov. Govoril je o lurških čudežih. Dokazal je, da veda ne more razložiti lurških dogodkov na noben naraven način. Priprosta voda ne more hipno ozdravljati vsakovrstnih bolezni, znanost ne ve povedati vzroka takih ozdravljenj. Od ogromnega števila zdravnikov se je upalo ugovarjati samo 15, a pater Gemelli jih je vse ugnal, in niso mu mogli do živega. Tudi v Trstu je predaval o lurških čudežih in drugih veleznamihih predmetih.

Pittsburg, Amerika. Navdušen mladenič, ki je pred nedolгим časom odšel v novi svet, pošilja pozdrave slovenskim mladeničem, zlasti Orlom v stari domovini in jim prigovarja, naj vztrajajo zvesto pri mladeniški organizaciji. Na tujem človek šele prav spozna, koliko taka organizacija velja! V Ameriko pa ne svetuje, ker ameriški kruh je treba s tršimi žulji zaslužiti kot domačega. Poseben pozdrav mladeničem na Krki. — I. M.

Ugled naše domače „Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani“ porabljajo agentje tujih zavarovalnic v svoj prid; izdajajo se za potovalce domače zavarovalnice, sklicujejo se na poverjenike, ki jih je nastavila domača zavarovalnica v vsaki župniji kot svoje sotrudnike, in sklepajo v njih imenu zavarovalne pogodbe.

Eden najpodjetnejših v tej stroki je pa naš stari znanec Silvester Perko, potovalec za „Dunav“, ki lovi na navedeni način stranke sebi v korist. Konečno se izkaže, da stranke niso zavarovane pri naši domači ugledni zavarovalnici, kakor so zahtevale. Torej pozor! Svoji k svojim! 209

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Vsled silno naraslega gradiva smo današnji številki dali izredno prilogo. Zato pa smo v to številko sprejeli izjemoma tudi dopise o društvenem gibanju, katere bomo — kakor smo že napovedali — sicer

prinašali le v »Društveniku«. V prihodnje izrednih prilog ne bomo več prinašali, ker nas že dve redni prilogi staneta ogromnih stroškov. Zato je pa neobhodno potrebno, da se dopisniki poprimete najkrajšega načina poročanja. Tudi bo treba kraje razvrstiti, da pridejo tudi drugi na vrsto, in se ne ponavljajo vedno isti kraji. Prosimo torej gg. dopisnike, da se sami omeje in olajšajo uredništvu delo. Vsi pa bodite prepričani, da so vse te odredbe potrebne in gotovo v prospeh »Domoljuba«.

Dobre knjige

Vstaja Škenderbegova. Iz angleščine prevel I. M. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. — Krasna knjiga velikega krščanskega junaka! Prav veselo je bo naše ljudstvo in vsak, ki kaj dá na knjige lepih misli in plemenite, pa obenem zanimive zgodovine. Knjiga opisuje življenje in boje Škenderbega, Grka, sina kneza epirškega! Takrat je bil ravno pridivjal Turek v Evropo in si podjarmljeval slovanske in grške dežele na Balkanu ter silil že na Ogrsko. Škenderbeg je pod Muratom II. prišel kot tajnik na turški dvor in se naučil sukati meč. Postal je celo vojskovodja. Baval pa se je vedno z mislijo osvoboditi svojo domovino, pa se mu je to tudi posrečilo v zvezi s slavnim ogrskim junakom Hunjadijem. Pri tem je Škenderbeg rešil tudi lepo Hunjadovo hčer, katero so Turki vzeli in potem spravili v sultanov harem. Škenderbeg je vzor krščanskega junaka, ki gori domovinske ljubezni in se ne straši nobenih žrtev in bojev, da reši svoj narod. Baš sedaj, ko vre mogočno narodno gibanje med slovenskim ljudstvom, se bo povest Škenderbega brala z velikim veseljem in bo vplivala navduševalno. — Lepa knjiga stane 60 vin. in se naroči v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Skrivnosti srca. Spisal Paul Bourget. Poslovenil A. Kalan. 1910. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. — Za tiste, ki upravičeno tožijo, da je malo slovenskih knjig in ki svojih, oziroma ljudskih knjižnic ne morejo zadosti hitro izpolniti, ker ljudje slovenske knjige sproti preberejo, je sedaj prilika, da si zopet lično in duhu časa popolnoma odgovarjajočo knjigo omislijo. Bourget je znan po svojih znamenitih večjih romanih, zlasti po »Razporoki«, a skoro da je še bolj mojsterski v svojih črticah, ki jih je tu izmed najlepših zbral A. Kalan in dovršeno predstavil. (Častna beseda. — Sin. — Strokovnjak. — Ovadnica. — Pahljač. — V pasti. — Kandidat.) Bourgetove črtice so nedosežne v risanju značajev, v duhovitosti misli in lepoti sloga in

imajo velik moralen vtis, ker pisatelj posveti globoko v francosko življenje kakor malokateri. — Knjižica stane 1 K 20 vin. in se dobi v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani. — Prijatelji finega in duha izobražujočega beriva, sezite po nji.

Kovačev študent. Za ljudske odre uglasbil Vinko Vodopivec, libreto spisal Ivan Kovačič. — Pod tem naslovom je izšla ravnokar v založbi »Katoliške Bukvarne« v Ljubljani šaljiva spevoigra v treh dejanjih, ki je prirejena deloma za solospve, deloma za moški zbor in je popolnoma umerjena močem pevskih zborov, s katerimi razpolagajo naši ljudski odri. Besedilo za to spevoigro, ki bo povzročila, kjerkoli se bo uprizarjala, brezdvomno mnogo veselosti in smeha, se nahaja tudi že v 5. in 6. zvezku »Zbirke ljudskih iger«, ki izhaja v istem založništvu. — Ljudski odri, ki imajo na razpolago par pevcev, ne morejo dobiti za predpust ugodnejšega gradiva, kakor je ta lahko uprizorljiva igra, v kateri nastopi samo: Kovač Vlečimeh (bas), Meta, njegova žena (sopran), Janez, njun sin (bariton), Zan, poštni sel (tenor) in trije Janezovi sololci: Krok, Žejko, Mucek. — Dobi se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani. Cena 3 K 20 vin.

Telovadska. Za moški zbor uglasbil Stanko Premrl. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. Cena partituri 50 vin., glasovom (po dva skupaj) 10 h. — Telovadskim društvom, katera se v zadnjem času zelo širijo po domovini, bo gotovo dobro došla ta krepka koračnica v F-duru. Posebnih težav ne bo delala pevcem, ker si je g. skladatelj prizadeval pisati priprosto in prikladno našim telovadcem. Prvi tenor se le parkrat povzpne do zgornjega a. Pevcem in poslušavcem bo zlasti ugajal ljubki Trio v B-duru. Sezite, pevci-telovadci, pridno po tej koračnici, ki naj vas bodri in navdušuje v vašem lepem poklicu!

Osebna dohodnina. Četrto poglavje zakona z dne 25. oktobra 1896, št. 220 drž. zak., o neposrednih osebnih davkih s pojasnili, zadevnimi določbami c. kr. upr. sodišča in raznimi vzorci. Uredil Valentin Žun. Cena 1 K 20 vin., s poštnino 1 K 30 vin. Pri sestavljanju osebno-davčne napovedi neobhodno potrebna knjiga. Dobi se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Drobtine

Kraljevi grad v Atenah. (K sliki.) Grad grške kraljeve družine, katerega je pred kratkim strašen požar uničil, je bil veličastna zgradba, bogato z marmorjem okrašen, obdan od krasnega palmovega gozdiča. Grad je sezidal leta 1837 monakovski stavbenik Gärtner, ki je načrte predložil bavarskemu kralju Ludoviku v odobrenje.

Poglavar zamorskega rodu Zulu, Dinizulu, je bil pred kratkim od južnoafriške natsalske (angleške) vlade obsojen na štiri leta ječe in 2500 K kazni. Dinizulu je nastarejši sin slavnega zuluškega poglavarja Cetevajo, čegar moč so zlomili Angleži po krvavi in dolgi vojski leta 1880. Tudi Dinizulu je delal Angležem težave. Ko so Angleži leta 1888 zuluško deželo podjarmili, se je ustavljal, toda naposled je padel Angležem v roke, ki so ga poslali v prognanstvo na otok sv. Helene. Leta 1898 se je smel povrniti v domovino pod pogojem, da se ne bo več smatral za poglavarja vseh kaferskih rodov, temveč samo za poglavarja svojega ožjega rodu. Nakazali so mu obenem 2500 kron letne plače. Zamorci ga imajo pa še vedno kot sina Cetevajevega za svojega vrhovnega poglavarja. Ob zuluškem vstanku leta 1906 je bil osumljen nezvestobe nasproti Angležem. Toda sodišče v Pietermaricburgu ga je oprostil. Toda posrečilo se jim je nabrati novih dokazov, da je skrivaj dajal vstašem potuho. In tako je bil naposled obsojen, kakor smo zgoraj omenili, in bo kakor nekdan Napoleon na sv. Heleni premišljeval trdo pest Angležev. Mož je star 48 let, je pretkan in nadarjen, zna brati in pisati ter govori izbornu angleško.

Koliko prednikov imamo do Kristusovega rojstva? To določiti se zdi na prvi pogled težko, in vendar je čisto priprosto. Starost enega rodu, to je čas, do katerega je očetu rojen moški potomec, računamo poprečno na trideset let. Tedaj odpade na dobo od 1910 do Kristusovega rojstva nekaj več kot 63 rodov. Število naših prednikov torej, vedno računano od očeta do očeta, znaša le 63 mož. — Širokost moža od rame do rame je 75 centimetrov. Če postavimo te naše prednike v vrsto drugega poleg drugega, bi bila ta vrsta dolga okoli 47 metrov. To so čuda majhne številke. — Čisto drugačne številke pa dobimo, če izračunamo skupno število vseh prednikov do Kristusovega rojstva. Vsak človek ima očeta in mater, torej dve osebi kot najbližja prednika. Vsaka teh oseb je imela zopet očeta in mater, to so štiri osebe več. Te so imele zopet očeta in mater, kar znaša 8 oseb več. Ako izračunamo tako skozi vseh 63 rodov vrsto starišev, najdemo, da do Kristusovega rojstva šteje vsak izmed nas velikansko število 140.000.000.000.000 prednikov.

Letošnje pasijonske igre v Oberammergau. Kakor znano, se te igre vrše vsako deseto leto. Na tisoče in tisoče ljudi iz vseh stanov in vseh krajev sveta bo zopet letos prišlo v gornjebavarsko vas občudovat umetniško vpriporitev Kristusovega trpljenja, ki ga bode predstavljalo 150 ondotnih prebivalcev. Vsi ti so po poklicu kmetje in rezljači. Glavno vlogo Kristusa bo letos predstavljala Ludovik Lang, po poklicu pečar, ki je precej izobražen in že vsled svoje postave jako prikladen za to ulogo. Uloga je silno težavna, ker

Imate li bolečine?

Revmatiške, trganje, glavobol, zobobol? Ali ste si jih nakopali na prepihu, vsled prehlajenja? Poizkusite vendar bol lajšajoči, zdravilni, krepljivi Feller-jev fluid s z. »Elsafluid«. Ta je res dober! To ni samo reklama! Dvanajstotnica za poskušnjo 5 kron franko. Izdeluje lekarnar Feller v Stubici Elsatrg št. 16 (Hrvatsko).

2840 1

zahteva vso zbranost duha in tudi precej telesnega napora, zlasti ko igralec visi na križu. — Ulogo apostola Janeza prevzame sedaj prvič Alfred Bierling. Osemnajst let je star in jako primerne postave. — Vse uloge razdeli občinski svet. Tudi zgodovinske obleke in druge dekoracije se napravijo doma. Predstave se vrše vsako nedeljo v poletnem času. Trajajo z enournim odmorom skozi devet ur. Dohodki se porabijo po odbitku stroškov za cerkev, šolo in občinske ustanove. Igralci se zadovoljijo z neznatno odškodnino.

Hvaležnost cesarskega učenca.

Grof Hohenwart je bil kot mlad duhovnik učitelj cesarjeviča Franca, poznejšega cesarja Franca I. Ko je postal cesarjevič polnoleten, je bil Hohenwart imenovan za škofa v Sent Hipolitu. Franc I. je obesil škofovo sliko v hvaležen spomin v svoji sobi na steno. V tistem času umrje kardinal Migazzi, nadškof dunajski, in Hohenwart pride v prestolno mesto k pogrebu. Pri tej priliki obiše tudi cesarja in je veselo iznenaden, ko vidi v cesarski sobi svojo sliko.

Cesar to zapazi in na sliko kazaje pravi: »Kaj mislite, kdo je to?«

Smehljaje odgovori Hohenwart: »Če se ne motim, je to škof šenthipolitski.«

Cesar zmaje z glavo in reče prijazno: »Tu ste se pa temeljito zmotili; to ni škof šenthipolitski, ampak nadškof dunajski.«

Tako je cesar naznanil Hohenwartu, da je določen za dunajskega nadškofa.

Tekmovanje za najmanjšo nogo. Neki bogat prebivalec Pariza je razpisal 60.000 kron, ki jih dobi tista dama, ki ima najmanjšo nogo. Tekmuje lahko vsaka dama, ki je dopolnila 18. leto starosti, samo v Pariz se mora peljati in pomeriti čevljiček, katerega je napravil nalašč za to tekmo neki pariški čevljar.

Vsled sramote v smrt. Solastnik velike vinske tvrdke A. & R. Gross na Dunaju, Arnold Gross, je izginil z Dunaja in vzlet seboj 110.000 K. Truplo njegovega brata Rudolfa so včeraj potegnili iz Donave. Pri mrtvecu so dobili listek, da je izvršil samoumor vsled sramote, katero mu je napravil brat.

Za kratek čas

Dobro se je odrezal.

Ribničan sloni zraven krošnje suhe robe pri mostu in si ravno tobaka napravi v pipo. Graščak, ki prijah na konju, ga vpraša, če je most dober. »I, g'spud žlahtni, jest ga še najsem pokušel!« — »Jaz mislim« — pravi graščak, — »če se na njem lahko jaha.« — »I, jest najsem še n'kūl sjedla najn polūžil.« — »No, jaz hočem reči, če ima kakšno luknjo,« — pravi dalje graščak. — »Luknjo? — I, kajpik, — kako bi šla pa v o d a s k ū z i, če bi ne blu luknje!«

Dober nauk.

Na nekem lovu ne daleč od Išelna se je rajni avstrijski nadvojvoda Albreht nekoč vsled silno goste megle nehote ločil od druge lovske družbe in je v divjem skalovju popolnoma zašel, kar pa pri njegovi veliki kratkovidnosti ni bilo nič čudnega. Po dolgem tavanju semintja zadene naposled na mlado kmetico, ki je s težkim tovorom drv na hrbtu korakala v dolino.

»Dober dan, žena!« jo nagovori nadvojvoda, »kod pelje pot v Išel?«

Žena se nič kaj prijazno ne ozre na vprašalca, ki se ji v premočeni lovski obleki ne zdi posebnega zaupanja vreden.

»Lep lovec to!« pravi, »ko se tako malo spoznaš tod. Raje bi ostal doma.« Ko pa vidi osupel pogled lovečev, se ji mož smili in mu reče, naj le od daleč gre za njo, da ne bo imela sitnosti, če bi ju srečal kak gozdar.

Čez nekaj časa — ravno se je začelo mračiti — žena obstane in počaka lovca. »Veste kaj,« pravi, »sramotno je, če tak hrust vidi, kako se uboga žena poti pod težkim bremenom, pa prazen za njo caplja. Na, oprtaj!«

Nadvojvoda oprta breme in izpočetka mu je v veliko zabavo, da nese tovor. Toda pot se vleče in nadvojvoda je vedno bolj utrujen.

Končno zadeneta na lovsko družbo, ki je silno začudena, ko vidi visokega gospoda hropeti pod takim bremenom. Kmetico začne skrbeti, ko vidi, s kakim spoštovanjem drugi lovci pozdravljajo neznanca in ko sliši, da je to nadvojvoda, prestrašena zakliče: »Jezus Marija! Nadvojvoda! In jaz sem mu naprtila drva! Prosim odpuščenja, visoki gospod; kdo bi mogel vedeti, kdo ste, ko ste tako razdrapani!«

Nadvojvoda se zasmije in z njim vsa lovska družba. »Je že dobro,« pravi na to. »Hvaležen sem vam za dober nauk; nič ne škodi, če nadvojvoda vé, kako težko se morate vi ubogi ljudje včasih truditi!«

Bolan pivec. Zdravnik: »Torej vse bolečine so proč, le žela vam je ostala!« — Bolnik: »To pa pustimo pri miru!«

Skoraj neverjetno. Oče: »Avtomobil pa res hitro vozi! Danes ob deseti uri dopoldne se je moj sin odpeljal in ob štirih popoldne mi že iz Laškega brzovavi, da mu je denar pošel.«

V zadregu. Pivec: »Zdaj pa res ne vem, ali mi je žena rekla, naj pijem dva vrčka in naj bom ob dvanajstih doma, ali naj pijem dvanajst vrčkov in naj bom ob dveh doma!«

Zlati časi so proč. »Kako je bilo prijetno nekda! Če je bil človek na ves svet jezen, si je v zraku zidal zlate gradove in vse je bilo pozabljeno! Sedaj pa hočejo zrakoplovci tudi zrak imeti prost — in zlati gradovi se jim morajo umakniti. — O Zeppelin, o Zeppelin!«

Slab doktor. »Moj zdravnik ne zna nič! Nedavno sem bil zbolel in dobil hudo mrzlico in žejo! Žejo mi je pregnal, mrzlico imam pa še.«

Smola. Slikar: »Jaz ne pridem iz smole vunt! Če slabo slikam, nič ne prodam, če pa kaj dobrega naredim, mi pa zarubijo!«

Glavna stvar. Kmet svoji ženi: »Mina, hiša je v ognju! Reši vsaj tinto, da brž pišemo zavarovalnici!«

Dober soprog. »Lani sem na pustni maškardi izgubil v splošnem drenju svojo ženo — mislim, da jo letos najdem!«

Trdovraten kašelj

in druge prsne bolezni, na katerih trpe mladi in stari se hitro olajšajo in premagajo s **Scott-ovo emulzijo**. Že kratka uporaba Vas bo prepričala o tem na Vašo veliko zadovoljnost. Najboljši učinek

Scott-ove emulzije

se opira na čistost in redilno moč njenih sestavin in predelavanj po SCOTT-ovem ravnanju, vsled česar je ista lahko prebavna celo za najslabši želodec.

Scott-ova emulzija

je neprekosna in velja za neprekosno vzor-emulzijo.

Cena izvorni steklenici 2 K 50 v.

Dobi se v vseh lekarnah.

Smešnice.

Oh, ta elektrika! V gostilni nakrat električna luč ugasne. Ko čez nekaj časa zopet zasveti, pravi ena ženska svoji sosedki: »Mene je nekdo poljubil, ko je bila tema!« — »Meni je takrat pa pečenka izginila,« pravi druga.

Skrival migljaj. Janez pride z »urlauba« in se predstavi koproli z besedami: »Mnogo pozdrav od očeta in matere.« — Koproli: »Je že prav. Pa jaz mislim, da vendar niste vseh med potjo snedli!«

Oh, ti posli! Gospa, ki je bolna, zakašlja; ališ pa, da tudi dekla kašlja. Hitro zavpije nad njo: »Kaj pa je to, Neža! Ali sem jaz bolna, ali si ti?«

Dobra voda. A. »Ali ni res hribovska voda dobra?« — B.: »Pa še kako! Tri tucate steklenic piva smo v nji shladili!«

Lahke migljaj. Strežaj na vse mogoče načine dopoveduje upniku, da z gospodom baronom danes ni mogoče govoriti. Ta se pa le zadržuje z različnimi vprašanji. Med drugim vpraša strežaja: »Ste li že več let v gradu v službi?« — »Da,« odgovori strežaj, »jaz sem, jaz sem že vašega očeta po stopnicah vrgel!«

Premalo kazni. Potepuh: »Vedno slabjši časi! Samo štiri tedne sem dobil! Nazadnje bo mo prišli tako daleč, da bo moral človek koga ubiti, če bo hotel celo zimo sedeti!«

Prezgodaj. Nočni čuvaj gospodarju: »Želim vam veselo novo leto!« — Gospodar: »Saj smo šele o kresu!« — Čuvaj: »Že vem, — pa jaz stopim prihodnji mesec v pokoj!«

Izvid dr. Josipa Piketa, asistenta dunajske splošne poliklinike na Dunaju.

Gospodu J. Serravallo v Trstu.

Potrdim Vam rad, da sem z Vašim izdelkom Serravallovim china-vinom z železom dosegel izborne uspehe in da ga vsem kolegom lahko najtopleje priporočam.

Na Dunaju, 11. oktobra 1909.
Dr. Josip Pika.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst, 15. januarja:

1, 65, 38, 33, 78.

Gradec, 22. januarja:

33, 50, 59, 85, 80.

Pljučne bolezni

katari, oslovski kašelj, influenza se skrbno odstranijo na najugodnejši način s

SIROLIN „ROCHE“

ki je že nad 10 let preizkušen. SIROLIN pospeši tek in težo telesa, odstrani kašelj, izmeček in nočni pot.

75

Zahteva naj se izrecno v vseh lekarnah SIROLIN izvirni zavoj „Roché“ po 4 K steklenica in zavrne manjvredna ponarejanja. (Zdravniški predpis).

Sirolin brošure H/H zastoj in pošiljne prosto od

F. Hoffman-La Roche & Co.,

Dunaj III/1, Neulinggasse 11.

Prodajalna katol. tiskov. društva (H. Ničman)

priporoča razne molitvenike lastne zaloge

216

po znatno znižanih cenah:

Zvonček nebeški, lična vezava, rud. ob. 90 h, zлата K 1'20.

Sveta nebasa, priročna oblika, precej debele črke, rudeča obreza K 1.— po pošti 10 h več.

Jezus na križu, moja ljubezen velike črke, sred. oblika, rudeča obreza K 1'10, zлата K 1'60 po pošti 20 h več.

Pravi služabnik preč. Device Marije rud. ob. K 1'20, z. K 1'60, po pošti 20 h več.

Nebeška mana rudeča obreza K 1.— po pošti 20 h več.

Marija naša pomočnica debelejšje črke, rud. ob. K 1'30, z. K 1'60, po pošti 20 h več.

Zgledne molitvene bukve rud. ob. K 1.80, zлата K 2'50, po pošti 20 h več.

Hvaljen bodi Jezus Kristus rud. ob. K 1'50, z. K 2.— po pošti 20 h.

Cvetlice, smarnična pobožnost, s sv. mašo in križ. potom, rud. ob. K 1'40, z. K 1'60, po pošti 20 h več.

Vedno čiščenje, rud. ob. K 1'50, z. K 2.— po pošti 20 h več.

Po tu navedenih cenah se bo prodajalo le do 15. maja t. l.

Esenca za želodec.

izdelek iz Avs-burga pri J. G. Klesow. Izborna preizkušena, tek vzbujajoče in prebavo pospeš. sredstvo. Brez recepta v vseh lekarnah v steklenicah po K 1'20 in K 2'40. Svarilo: Zahtevajte izrecno ime Klesow! Zaloge: Ljubljana lekarna pri zlat. jeleni, pri zlatem orlu; Celje: lek. pri Mariji Pom., Maribor: lekarnari Mariji Pomagaj. 9099 12 1

Posteljno vlago

odstrani zamčen tako! Sloviti priznanja in pohvale. Zdravniško priporočeno. Starost in spol se morata naznačiti. Knjižico pošlje zastoj:

Zavod „Sanitas“

84. Ve burg 130 Bavarsko

Leposlovni mesečnik

„Dom in Svet“

stane za celo leto K 10.— Naroča se v Linhart.

TRŽNE CENE DEŽELNIH PRI-DELKOV.

za 100 kg v Ljubljani.

Pšenica	K 28.50
Rž	» 18.—
Ajda	» 20.—
Ječmen	» 16.—
Oves	» 16.50
Proso, belo	» 19.—
Proso, rumeno	» 17.—
Leča	» 26.—
Laneno seme	» 34.—
Grašica	» 34.—
Domača detelja nat.	» 148.—
Brinje	» 35.—
Kumna	» 60.—
Fižol »Ribničan«	» 27.—
Fižol »Prepelčar«	» 31.—
Fižol »Mandalon«	» —.—
Čebula	» 24.—
Krompir	» 4.70
Zelje, sveže	» —.—
Zelje, kislo	» 8.—
Repa, sveža	» —.—
Repa, kisla	» 9.—
Mast, svinjska	» 180.—
Slanina	» 170.—
Maslo, surovo od K 280.— do	» 330.—
Maslo, kuhano od K 350.— do	» 400.—
Jajca, 100 kosov za	» 6.—
Gobe, suhe od K 180.— do	» 220.—
Ježice	» 16.—
Zelod	» 5.—
Smrekovi storži	» 4.—
Seno	» 10.—
Slama	» 7.50

Občni zbor čebelarke podružnice na Krki bo v nedeljo, dne 30. januarja 1910 po popoldanski službi božji v gostilni Franc Magovaca na Gmajni.

Pravila za obiskovalce gozdov. 1. Ne trgaj vejic, listov in cvetov; to je kinč gozdov in še naj marsikoga razveseli ter tvori novo življenje; kar utrgaš, kmalu zveni, ne dela nikomur veselja, rastlina sama pa oslabi. 2. Ne hodi po mladih nasadih, ako te tudi jagode in cvetice vabijo, ker ne vidiš majhnih rastlin, iz katerih nastanejo drevesa. Leto in leta se pozna, kar tvoja noga pokvari. 3. Časnikov, papirja in drugih odpadkov ne puščaj na potih in počivališčih. To vse zmečkaj in vrzi v grmovje ali pa zakoplji v mah in listje. Ne razbij praznih steklenic. Nič ni gršega od krajev v gozdu, ki so videti zbirališčem odpadkov. 4. Pazi na ogenj in smodke. Pri suhem vremenu more postati iz tleče smodke ali tleče užigalice gozdni požar. 5. Ne begaj živali po gozdu; vse smatrajo človeka največjim sovražnikom. 6. Zaraditega drži psa na vrvi, ako nisi prepričan, da nima veselja do lova. — Navedena pravila prinaša časopis »Tourist«. Ni odveč, da se i šola o priliki nanje ozre.

201

1-1

Župnika Janez in Valentin Oblak naznanjata v imenu bratov Franceta in Jurija, ter sester Micke, Marjane omož. Jenko in Mine žalostno vest, da so dne 22. januarja ob 1/2 10. uri dopolne po daljšem bolehanju, večkrat previdni s sv. zakramenti v 77. letu svoje starosti umrli draga mati

Marjeta Oblak roj. Jenko

Preblago rajno mater so dne 25. januarja na pokopališču v Mavčičah položili k večnemu počitku. — Vsem gg. duhovnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nas tolažili in ki so pokojno dobro mater počastili na zadnjem potu izrekamo naprečnejšo zahvalo in kličemo: Bog Vam povrni! — Spominjajte se dobre matere v molitvi!

Bled - Kropa - Jama pri Kranju
dne 26. januarja 1910.

Izjava.

Ker čujem, da širi o meni neka Helena Slovnik in ve in izmišljene govorice in se mi jemlje s tem čast in do. ro ime izjavljam, da so vse te govorice grda laž in podlo obrekovanje, in bom proti vsakomur, ki bi jih se razširjal, nastopil sodnijsko pot.

Na Ljubljano, dne 15. januarja 1910.

187 1—1

Franz Debevc.

Izjava.

Podpisana **Ana (Marija) Povše**, gostilničarka v Štepanji vasi štev. 19 s tem prekličen in obžalujem kot neresnično in izmišljeno vse, kar sem žaljivega govorila o g. **Franču Rodetu**, posestniku in mesarju pri Devici Mariji v Polju, obžalujem dotično svoje govorjenje kot neresnično in se le-temu zahvaljujem, da mi je odpustil in odstopil od kazenskega preganjanja.

V Ljubljani 18. jan. 1910.

154 1—1

Ana Povše.

Čudovit je sneg v gozdu

in prava radost je na bobsleighu ali skijih dr at po gladkem snežnem tiru. Veselje je, pa tudi nevarnost, kajti razgretje v mrzlem, bri očem zraku in pospešeno dihanje je nevarnost za prehlajenje. Proti temu se varujemo s Fagevimi pristnimi sodensimi mineralnimi pastiljami in bi med vožnjo vedno morali imeti katero v ustih. Fageve pristne sodenice se dobivajo v tozadevnih trgovinah skatljica po K 1'25. Generalno zastopstvo za Avstro-Ogrsko: W. Th. Gunzert, c. kr. dvorni založnik, Dunaj IV/1, Grosse Neugasse 17. 13

Posestvo v Krškem

sredi mesta, na najbolj prometnem prostoru, obstoječe iz dveh hiš, v katerih se nahaja **gostilna in kavarna**, obširnimi gospodarskim poslojem, kegljišče in zaloga pive, se radi preselitve iz proste roke proda. Tudi se vzame po dogovoru v račun hiša ali posestvo v Ljubljani. Prostor je zelo pripraven za mesarjo ali kaj enakega. Ponudbe naj se blagovoljno poslati na **Valent. Scagnetti**, Ljubljana, Selenburgova ulica 6. 160 3—1

Ali ste že dobili fonografa zastonj?

Da povsod vpeljem svoje izborne najnovejše valjarje, imenovane „Goldhart“, sem se odločil, da razdelim 2500 fonografov. Zahtevajte prospekt, obenem vpošljite 10 vinaro znamko in lahko prejmete pojasnilo, kako lahko dobite zastonj in colnine prosto krasen koncertni fonograf. 1. fonografski uvoz **Löwin**

DUNAJ VI., Guinze-dorferstrasse 111/55. 176 6—1

Naznanilo.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem prevzel od **Jakob Steržinarja**

kovačnico

ter izvršujem podkovstvo kakor tudi kočije, kolesije in vozove ter vsa v to stroko spadajoča dela. — Delo solidno in trpežno po na nižji ceni. Za obila naročila se vpljudno priporoča

Anton Petkovšek

kovač na Vrhniki.

203

Na revmi

trg nju, podagri in ischias

8421 bolehaločin naznanim rad zastonj pismeno, kako sem bil ozdravljen svoje mučne bolezn. **Karol Remmel**, Landshut 237, Bavarsko.

Ka' novejša odlika! Državna odlika in svečina svetovno zvezo!

Zastonj

in franko pošljam svoj veliki ilustrirani cenik o gojilni in izreži ter cenah najpleme-nitejših

kanarčkov-pevcev.

Zaloga potrebnih za izrezo ter krma za ptice — Primi pevci po 10 do 2 in 16 K Zanesljive, dobro pitajoče samice 2 do 3 K **Karol Simon** vzgojevalnica in razpošiljalnica za kanarčke Ustje ob Lubi, Češko. Odlikovan v vseh deželah.

AKO ISCETE

dobro zanesljivo tvrdo ko za vporabne reči in darila vseh vrst, potem zahtevajte tako z dopisnico moj bogato ilustriran glavni cenik s 3000 slikami od c. in kr. dvornega založnika **JAN KONRADA** v Brüxu št. 985. (Češko).

KDOR NE VE

kaj naj kupi svojem za ženinovansko darilo, god ali božično darilo, pogleda naj v moj

GLAVNI CENIK

s 3000 slikami, v katerem bode dobil kaj dovolj primerne in kateri se pošlje na zahtevo zastonj in franko.

C. in kr. dvorni založnik

JAN KONRAD Brüx št. 990. (Češko).

10 K vsak dan.

Zastopniki se sprejemajo povsod. Pošljite svoj naslov na tvrdo **JAKOB KONIG**, DUNAJ VII./3., 140 Postamt 63.

Zahtevajte zastonj

in franko moj veliki ilustrirani cenik z nad 3000 podobami ur, zlatine, srebrne itd.

Prva tovarna ur v Brüxu št. 961. (Češko)

JAN KONRAD

c. in kr. dvorni založnik. Prava švicarska nik ank-rem ura, sistem Roskopf K 5, 8 komadi K 14. Registr. Adler-Roskopf nik ank-rem ura 7 K. Prava srebrna rem ura K 8-40. Nikak riziko! Zamena dovoljena ali denar nazaj.

Išče se za opekarno

izvežbanega delavca ki je sposoben delati na vse stroje za opeko, dalje izvežbanega kurjača in vse potrebne delavce in delavke, kar se jih potrebuje. Plačilo po dogovoru. Spricevala naj se predlože gosp. **Ivanu Gregorec-u**, opekarnarju v Mengšu. 164 3—1

Nova hiša

s štirimi stanovanji v Jaršah št. 23 blizu nove 5 razredne šole pri sv. Petru v Ljubljani je iz proste roke na prodaj. Pojasnila daje F. J. Podboršt 10, Črnuče pri Ljubljani. 72 4—1

Naznanilo in priporočilo.

Končno podpisani naznanjam čast. občinstvu da je moj

ilustrovani cenik za l. 1910

izšel in je na frankovano zahtevanje brezplačno in poštnine prosto na razpolago. Isti izhaja že 36. leto in se nahaja v njem 460 vrst najbolj poljskih, zelenjadnih in cvetličnih semen, za katere jamčim. Cenjeni kupovalci naj dobro premislijo, kje se dobe res prav zanesljiva semena. Imam nad 200 pohvalnih pism na razpolago. Tu se dobijo tudi mnogovrstne cvetlice v loncih in dežah, kakor tudi mnogovrstni sveži in suhi šopki in venci s travki in napeli in mnogovrstni drugi v to stroko spadajoči predmeti, prav po nizkih cenah in točno izvršeno. 156

Z odličnim spoštovanjem se priporočam

Aloiz Korsika v Ljubljani

vrtnarja in semensko skladišče v lastni hiši Bleiweisova cesta št. 1,

prodajalna: Selenburgova ulica št. 5, nasproti glavni pošti.

Vsled okuženja

so se že večkrat ma' hne rane razširile v težke. Zato pokrite vsako rano z najboljšim pripravnim sredstvom. Ze 40 let se je izkazalo mečino vlačno mazilo, takozvano **praško domače mazilo** kot zanesljivo sredstvo za obvezo. To obvaruje rane, olajšuje vnetja in bolečine, hladi in pospešuje zaceljenje.

— Razpošilja se vsak dan. —

1 pušica 70 vin. Proti predplačilu K 3-16 se pošljejo 4 pušice, za K 7- pa 1 pušic pošljinine prosto na vsako postajo avstro-ogrsko monarhije.

Pozor na ime izdelka, izdelovalca, ceno in varstveno znamko. Pristno le po 70 vin.

Glavna zaloga 2960 20—1

D. FRAGNER, c. in kr. dvorni dobavitelj

lekarna „Pri črnem orlu“

Praga, Mala strana, vokal Nerudove ulice št. 203.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske.

Pozor, kmetice in deklet! V moji lekarni prakti, katero zvršujem že čez 25 let posrečilo ze mi je, iznati najnovejšo sredstvo za rast las, to je **Kaplor** št. 11. Isti de uie, da rostanje lasje gosti in dolgi in odstranjuje prhlaj (ruskine) na glavi. Cena (franko na vsako poško) le: 1 lončič 3 K 60 v, 2 lončka 5 K. Treba, da si vsaka obitelj izroči. — Prosim, da se naroči amo od mene pod naslovom P. Juršič, lekarnar, Pakrac št. 65, Slavonija. Denar se pošlje naprej ali s poštnim povzetjem. — 29 b

Učenca

za krojaško obrt iz postene, krščan. hiše sprejme **Valentin Černe, Snejbrje**, pošta pri D. M. v Polju. 162 1—1

Opozorjamo na oglas lekarnarja

A. Thierry-ja pristen balzam, učinkujoč pri kašlju, pljučnih, prsnih boleznih in hripavosti. Več v ogasu.

Konjski hlapec bodisi samec ali pa oženjen in poštna dekla se takoj sprejmeta. Plača po dogovoru. Pismene ponudbe na **G. Zarnik, Kratina**, p. Dob pri Ljubljani. 178 2—1

Prememba temperature in vremena

povzroči kašelj, hripavost in katara Blagodejni učinek zdravniško priporočenega sredstva

Thymomel Scillae

iste olajšuje in odstrani.

Prosimo, vprašajte svojega zdravnika!

1 steklenica K 2-20. Po pošti franko proti naprej pošiljati K 2-90. 5 steklenice proti naprej pošiljati 7 K. 10 steklenic proti naprej pošiljati 20 K.

Izdelovanje in glavna zaloga v

B. FRAGNER-ja lekarni

c. i. kr. dvor. dobavitelja

Praga-III., št. 203.

Dobiva se v vseh lekarnah. Pozor na ime sredstva, izdelovalca in varstveno znamko.

